

(.). Кому цік

За незалежну, вільну українську науку!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЕВРОПІ

Bісті із Сарселю

Неперіодичний бюллетень Акції—С

Париж—Мюнхен

Липень 1986

Ч. 28

ВОЛОДИМИР КУБІЙович

23 вересня 1900 — 2 листопада 1985

Автор портрета: о. Сергій Пастухів-Кендзеравий, Париж, 1985

ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ —

... ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ!

Ще 28-го вересня цього року Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці перевело велику наукову конференцію з нагоди 85-ліття Володимира Кубійовича, почесного члена цієї наукової установи, який ще за свого життя увійшов до історії української культури і до історії української політичної думки. Ювілят мав прибути на цю конференцію і в програмі зазначено, що промовлятиме після всіх інших доповідей. На превеликий жаль, хворіючи вже від довшого часу, завжди кволого здоров'я, так нещасливо упав, що опинився замість у Нью Йорку на присвяченій йому вроčистій імпрезі, — в шпиталі, з якого вже не вийшов. Замість нього прибули його найближчі співробітники-приятелі: професор університету в Парижі Аркадій Жуковський, ентузіаст Енциклопедії Українознавства й організатор фондів на її видання д-р Атанас Фіголь і професор Лойоля університету в Чикаго д-р Василь Маркусь, який останній рік перебував у кузні української науки у Сарселі під Парижем, щоб допомогти закінчити 10-томову гаслову Енциклопедію Українознавства. Творець цього епохального твору, найсвітлішого доказу конструктивізму української вільної громади у діаспорі, вже не побачив останнього зшитка Енциклопедії. Він уже тільки зі «Свободи» довідався, як його вшанували у Нью Йорку і як пошана української громади до його творчого діла проявилася у такому подивутідному ділі, як зібрання 60.000 доларів на Енциклопедію України на бенкеті в Нью-Йорку. Тепер цей фонд, після зустрічі д-ра А. Фіголя, з громадою у різних містах зросі до кругло 400.000.

З відходом Володимира Кубійовича не стало ще одної української історичної постаті. На згаданій вище науковій конференції генеральний секретар Наукової Ради НТШ, яка є надбудовою трьох країнових НТШ із власними зачартерованими статутами (в Америці. Європі і Австралії), проф. Василь Ленцик із Стемфордської Академії прирівняв Володимира Кубійовича до Михайла Грушевського — велетня науки з подивугідною роботячістю та подивутідним даром організувати наукову працю. Д-р Ярослав Падож, президент НТША, прихилився до цієї характеристики і розвинув її. Ці обидві постаті золотими літерами записалися в історії НТШ, в історії всієї української науки та в новітній історії України. Св. п. Володимир Кубійович був ворогом хоч би й найбільш патріотичної фрази задля фрази і фанатиком конкретного діла та праці для добра українського народу, особливо для української культури. Тому Володимир Кубійович був своерідною появою. У згаданих своїх мемуарних творах він щиро і одверто признається, що йому довгий час легше було говорити і писати по-польськи, як по-українськи. У його книжці «Мені 85» є такі частини, «Як я став українцем» і «Як я став українським географом», — він не потребував соромитися, що тільки спроквола ставав українцем і не відразу був українським ученим, бо став одним із тих, які важко потерпіли і натерпілися тільки тому, що були українцями і боролися за українську правду.

Не штука тепер та ще й на американському поселенні легковажно говорити, як-то український вчений у Польщі між двома світовими війнами спростовував фальші польської статистики, запряженої до воза політики національної асиміляції. Але тоді, у 1920-их і 30-их роках нашого сторіччя треба було мати величезне почуття справедливості і величезну відвагу, щоби маючи перед собою блискучу кар'єру у престижевому Ягайлонському університеті у Krakovі — закинути брехню і фальшування правди панівним польським чинникам включно з польською професурою. І Володимир Кубійович ніколи ані словом не висловив жалю, що таке зробив.

«Щоденна візита» Кубійовича у «своїй»-карセルській бібліотеці

З іменем Володимира Кубійовича нерозривно зв'язана історія цієї новітньої української військової формaciї, якою була Дивізія Галичина. З-посеред 1.000 вояків Дивізії більш як половина лягла під Бродами на кривавому побоєвиці. Але вона скріпила традицію української збройної боротьби за волю України і Володимир Кубійович був не тільки географом, але й патріотом, який знов вартість рідної зброй і вартість визвольницької традиції. Володимира Кубійовича двічі арештували були, як «коляборанта». Але він тільки боронив земляків під час жорстокої німецької окупації, пальцем не рушив на шкоду переслідуваного німцями польського народу і по-варварськи винищуваних жидів і гідно вмів поводитися перед німецьким окупантом.

Зійшла з цього світу історична постать. Але залишиться у пантеоні світочів української науки. Залишиться, як живий символ ідеї поширювання в рідному і чужинецькому світі інформації про Україну, її народ, її історію і культуру. Не гарними фразами, а науковими даними, даними, як це вимагає Українська Правда. Поклін тіням великої людини, яка заслужила собі на вічну пам'ять в українському народі.

(«СВОБОДА», Джерсі Сіті—Нью-Йорк, середа, 6 листопада 1985)

ФУНДАЦІЯ ПРИЯТЕЛІВ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ, Інк.

з важким болем подає до відома всіх Українців, що дnia 2-го листопада 1985 року відійшов у Вічність у Парижі — проживши 85 років — один із найвизначніших українців нашої доби й титан широкогранної праці в користь України

сл. п. проф. д-р

ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ

Покійний відзначився як учений антропогеограф і демограф України та сумежних країв, провідний організатор української науки, ініціатор віднови НТШ на чужині та головний редактор найціннішого твору наших учених у діяспорі — багатотомової ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

ПОХОРООННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 8-го листопада 1985 р. в Українському Католицькому Катедральному Храмі в Парижі та на кладовищі в Сарセルю. Похороном проводив Владика Михайло Гринчишин.

Близький і дальший Рідні, Приятелим, Співробітникам і всім, хто вмів оцінити Його гігантний вклад у розбудову української науки, висловлюємо наше найщиріше співчуття.

Вішануймо пам'ять Покійного щирими пожертвами на продовження праці над найважливішим твором Його життя — ЕНЦИКЛОПЕДІЮ УКРАЇНИ. ДАТКИ просимо спрямовувати на адресу: Foundation of Friends of the Encyclopedia of Ukraine, Inc., 6 Nebraska Drive, Matawan, N.J. 07747.

За Президію Фундації Енциклопедії України:

Мір. ВОЛОДИМИР БАРАНЕЦЬКИЙ
голова

д-р АТАНАС ФІГОЛЬ
заступник голови

д-р ВОЛОДИМИР ПУШКАР
касир

ЯРОСЛАВА ОЛЕСНИЦЬКА
секретар

SCHOLAR KUBIJOVYC DEAD AT 85

PARIS — Renowned scholar, author and anthropogeographer Dr. Volodymyr Kubijovyc died here on November 2 at the age of 85.

Dr. Kubijovyc was best known for his work on the monumental "Entsyklopedia Ukrainoznavstva" (Encyclopedia of Ukrainian Studies), which was published first in a three-volume format in 1949, then in a 10-volume edition. He was the initiator and editor of both projects. He was also the editor of the two-volume English-language Ukraine: A Concise Encyclopedia published by the Ukrainian National Association.

Most recently he served as editor of the four-volume Encyclopedia of Ukraine, an updated and revised English-language version of the "Entsyklopedia Ukrainoznavstva," the first volume and gazeteer of which are already available. Work on the other three volumes is continuing.

Dr. Kubijovyc was born in the village of Matiyeva, in the western part of Lemkivshchyna, Ukraine, on September 23, 1900. He completed studies at the Jagiellonian University in Cracow.

After the November 1, 1918, proclamation in Lviv of the independence of Western Ukraine, Dr. Kubijovyc enlisted in the newly established Ukrainian Galician Army. He served in the artillery and participated in the Chortkiv offensive. After he became ill with typhus, he was discharged from the army.

In 1928—1939 he was a lecturer at the Jagiellonian University, and at the same time maintained contacts with Ukbainian centers in Lviv. After he openly criticized the Polish government's falsification of population data concerning the number of Ukrainians in Poland, the Polish press conducted a slanderous campaign against Dr. Kubijovyc.

As a result, Dr. Kubijovyc was relieved of his duties at the university and fired from his position as a teacher at a local high school.

In 1940 he began teaching at the Ukrainian Free University in Prag.

During World War II, Dr. Kubijovyc was a leader of the Ukrainian Central Committee in Cracow, which during the German occupation of Poland served as a Ukrainian gouverment. It concerned itself primarily with Ukrainian schools, the church and culture. At the same time, Dr. Kubijovyc played a decisive role in the formation of the Galicia Division, an Army unit which later became the 1st Division of the Ukrainian National Army.

Dr. Kubijovyc has been associated with the Shevchenko Scientific Society since 1931 when he became a member; in the last decade he was also an honorary member of the scholarly society. At the time of Polish rule in Galicia, he was chairman of the society's Geography Section.

When the Shevchenko Scientific Society was re-established after World War II, he became its general secretary. From 1952 until the time of his death he served as president of the European branch of the international society.

As a geographer, Dr. Kubijovyc studied the anthropogeography of the Carpathian Mountain region and the demography of Ukraine. He surveyed the entire Ukrainian territory and gave the most important demographic char-

acteristics of the population of Ukraine on the basis of recent statistics. He edited "Heohrafia Ukrainy" (Geography of Ukraine), the Atlas of Ukraine and the Ukrainian Statistical Annual (in the Ukrainian and English languages).

Dr. Kubijovyc's scholarly works include over 70 major published pieces in the Ukrainian, Polish, Czech and German languages.

Dr. Kubijovyc was to have been buried on November 8 in Sarcelles near Paris.

(*"The Ukrainian Weekly", Jersey City, Sunday, November 10, 1985*)

ПОМЕР ПРОФ. Д-Р В. КУБІЙОВИЧ

Паріж. — У п'ятницю, 2-го листопада 1985 року, тут помер після довгої недуги і в останніх тижнях нещасливого випадку — зломання клубів — проф. д-р Володимир Кубайович, ініціатор і головний редактор Енциклопедії Українознавства, найвидатніший сучасний український учений-географ, колишній доцент Ягайлонського університету у Krakові, професор Українського Вільного Університету, колишній голова Українського Центрального Комітету у Krakові, почесний член Наукового Товариства ім. Шевченка, автор кілька десяти наукових праць.

Володимир Кубайович народився 23-го вересня 1900 року у селі Матієва в західній Лемківщині. Польську гімназію скінчив у Новому Санчі, університетські студії перейшов в Ягайлонському університеті в Krakові. Після проголошення 1-го листопада 1918 року у Львові самостійності, зголосився до новозформованої Української Галицької Армії, служив, як артилерист і брав участь у Чортківській офензиві, але захворів на тиф і його звільнини з війська. Вернувшись до Krakова мав спершу за головний предмет університетських студій в Ягайлонському університеті історію, згодом зосередився на географії і демографії.

У роках 1928—39 був доцентом Ягайлонського університету у Krakові, водночас зберігав зв'язок з українським світом у Львові. За одверту критику пофальшованої польським урядовим апаратом і професором Е. Ромером статистики про національний стан населення у Польщі, поведено проти нього спершу напастливу й наклепницьку кампанію у польській пресі, врешті позбавлено його доцентури в Ягайлонському університеті і посади вчителя гімназії у Krakові. Проф. Кубайовичеві закидали зокрема, що він видавав при співпраці Костя Чеховича і Левка Лукасевича «Українські статистичні збірники» (1933—37). Від 1940 року став професором Українського Вільного Університету.

Під час Другої світової війни проф. Володимир Кубайович займав провідне становище голови Українського Центрального Комітету у Krakові, який за німецької окупації був неначе українським урядом, що турбувався головною питаннями українського шкільництва, Української Церкви й української культури. На час його головування в УЦКомітеті припадає теж його видатна і чи не рішальна роль у створенні новітньої регулярної військової формaciї «Дивізія Галичина», яка згодом стала Першою Українською Дивізією Української Національної Армії.

Найтісніше пов'язаний з Науковим Товариством ім. Шевченка проф. Кубійович став його дійсним членом у 1931 році та був почесним членом в останньому десятиріччі. Ще за перебування Галичини під польською владою був головою Географічної Комісії НТШ і коли відновлено НТШ після Другої світової війни став у 1947 році його генеральним секретарем, від 1952 року до самої смерті був головою НТШ в Європі.

Після смерті проф. Степана Рудницького, якого знищили большевики, проф. Кубійович був найвидатнішим українським ученим-географом і демографом. Список його наукових праць охоплює 71 наукову працю українською, польською, чеською і німецькою мовами. З тієї величезної наукової спадщини висуваються на перше місце твори з ділянки антропогеографії, демографії та фізичної географії, як «Етнічні групи південно-західної України», «Географія України і сумежних земель», врешті епохальний «Атлас України й сумежних країв» при співпраці видатного картографа Миколи Кулицького.

Проф. Кубійович був ініціатором і головним редактором спершу тритомової статейної Енциклопедії Українознавства, що її перший том появився у 1949 році у Мюнхені, опісля 10-томової гаслової енциклопедії, двотомової англомовної енциклопедії, фінансованої Українським Народним Союзом, врешті першого (у найкоротшому часі розпроданого) люксусово виданого англомовного тому гаслової енциклопедії.

У творі проф. Кубійовича п.н. «Український Центральний Комітет у Генеральній Губернії» (т. 1, В-во М. Денисюка в Чікаго, 1962) подано авторитетні документальні дані про українців в Західній Україні за німецької окупації у Другій світовій війні так само, як у двох його творах мемуарного характеру «Мені 70» і «Мені 85» подано особливо важливіші для історика новітньої доби України подробиці, як польська влада переслідувала українського науковця тільки за те, що він писав правду і був українцем.

В п'ятницю, 8-го листопада відбудеться похоронний обряд на цвинтарі в Сарселі біля Парижу.

(«СВОБОДА», Джерсі City i Нью-Йорк, 5 листопада 1985, ч. 212)

БІБЛІОТЕКА НТШ-САРСЕЛЬ

одержала наступні книжки від авторів, видавництв і приватних осіб,
за що складає щиру подяку усім жертвів давцям.

Zinkevych Osyry. *Ukrainian Olympic Champions*. Baltimore-Toronto, „Smoloskup“, 1984. — 158 p.

Hryshko Wasyl. *The Ukrainian Holocaust of 1933*. Edited and translated by Marco Carynyk. Toronto, Bahriany Foundation, 1983. — 165 p. (дар Б. Ф.)

Nadia Somko — S. Makarenko. *East European Research Institute W. K. Lypynsky*, New York, 1971. — 112 p. (дар Надії Сомко)

«Нова думка» — Вуковар, ч. 42, травень-червень 1984.

«Нова думка» — Вуковар, ч. 43, липень-серпень 1984. (дар В. Ноти)

ПОХОРОНИ ПРОФ. Д-РА В. КУБІЙОВИЧА

(Сарсель — НТШ). 8 листопада 1985 року найближчі співробітники, приїзджі представники й численні українські громадяни шанобливо супроводили на вічний спочинок одного з найбільших мужів української науки нашого часу, блаженної пам'яті Проф. д-ра Володимира Кобійовича, який помер 2 листопада в лікарні Сант Антуан, Паріж.

В п'ятницю 8 листопада вранці в похоронній каплиці шпиталя домовину запечатав український католицький парох, о. Ярослав Салевич, в присутності найближчих з родини та співпрацівників. Тіло відвезено до катедрального храму св. Володимира Великого в Паріжі. Владика Михаїл Гринчишин відправив завпокійну Святу Літургію і Панахиду; співслужили, крім згаданого пароха, ще о. Генеральний вікарій Михайло Василич, о. щамбелян Михайло Левенець, о. декан Павло Когут, о. Михайло Длубак, о. Л. Сеньків; був присутній і сослужив Панахиду о. Михайло Башкатів, православний душпастир. Співав хор під керуванням Степана Семенюка.

У катедральному храмі в Паріжі

Зліва — перший ряд: д-р Вітолъд Кубійович (братанок), Оксана Сіяк-Щурова, В. Янів, Софія Янів; другий ряд: А. Жуковський, В. Маркусь, Я. Падох.

Владика Михаїл виголосив глибокодумне слово, подаючи високу оцінку Покійного й як ученого й організатора науки, й як людини та громадянина.

По закінченню Богослужби й «останнього цілування», що, за місцевим звичаєм, супроводжується цілуванням хреста й всі учасники окроплюють домовину, багато прикрашенню вінками живих квітів, домовину відвезено на цвинтар в підпаризькому містечку Сарсель. Серед вінків були від: НТШ і Редакції ЕУ, від Українського Вільного Університету, від Канадського Інституту й Фундації Українських Студій, від Патронату НТШ Сарсель-Торонто, від Української православної парафії в Паріжі, від найближчих рідних — братанка д-ра Вітолъда Кубійовича, швагерки інж. Оксани І. Щурової, родини С. і В. Яневих і родини Т. і А. Жуковських.

Організатори похорону закликали громадян пошанувати пам'ять Померального складанням пожертви «замість квітів на могилу» — на фундацію Енциклопедії України.

На цвинтарі Владика й священики відправили обряд похорону й окропили свяченою водою домовину; Її покладено в гробівець НТШ, де спочивають вже кільканадцять осіб наукового осередку в Сарселі, а серед них і померла 8 років тому дружина проф. Володимира Кубійовича, бл. пам. Дарія Сіяк-Кубійович.

Над могилою виголосили прощальні промови: проф. д-р В. Янів (друкуємо окремо, — ред.), проф. Данило Струк, керівник англомовної ЕУ, який прощав Покійного також від Канадського Інституту Українських студій та Канадської фундації. Інші промови виголошено під час тризни.

У катедральному храмі в Паризі

Зліва направо: Н. Ясінчук, В. Пушкар, Д. Струк, Є. Борис.

Поминки (тризна) за Покійним відбулися в будинку НТШ у Сарселі, в їdalnі якого вмістили понад 35 запрошеніх гостей. Проф. В. Янів був гостем тризни й пошанування Покійного.

Після обіду промовляли: проф. Ярослав Падох від Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка та НТШ в ЗСА, проф. Василь Маркусь від співробітників обидвох Енциклопедій, проф. Юрій Блохин Бойко від УВАН в ЗСА. Проф. Аркадій Жуковський, який дуже уважно піклувався проф. Кубійовичем в час його недуги, а потім займався організацією похорону, розповів про перебіг недуги й останні дні життя Покійного та висловив признання за дбайливість особистому лікареві д-ру Вадимові Котленкові. Ще промовляли: дир. Євген Борис від Патронату НТШ Сарсель у Торонті, д-р Володимир Пушкар від Фундації Енциклопедії в ЗСА, що також прощав від неприсутнього д-ра Атанаса Фіголя, який не міг перервати своєї поїздки в Канаді, в ЗСА, а далі Леонід Плющ, д-р Святомир Фостун від КОУГЦУ і громадських організацій у Великій Британії, Петро Кіщук від Братства Дивізійників у Великій Британії, д-р Ярослав Мусянович (французькою мовою) від Українського Центрального Громадського Комітету у

Франції. Телеграми наспілі від о. Протоархимандрита Ізидора Патрила, ЧСВВ, та Дирекції і співробітників Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету.

Серед учасників похорону були представники установ і приятелі з Англії, Бельгії, Німеччини, Канади й ЗСА.

Скромно, проте гідно відбулося проведення в останню дорогу проф. В. Кубійовича, організатора й довголітнього керівника наукового осередка НТШ в Сарселі, та засновника й головного редактора різних видань Енциклопедії Українознавства.

З його смертю кінчається одна ера в житті НТШ («епоха Кубійовича») і розпочинається нова, речники якої заявили готовість продовжувати незавершене діло бл. пам Володимира Кубійовича. Вони сподіваються, що в цьому їм допоможуть українські учені та вся українська громада.

(«ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС», Мюнхен, 8. 12. 1985, ч. 49)

еп. Михаїл Гринчичин

СЛОВО НА ПОХОРОНІ проф. В. КУБІЙОВИЧА 8. 11. 1985

Мабуть кожний з нас мав такий досвід: перечитали книгу на якусь наукову тему. Прочитавши книгу, замикаємо її, і відрухово ставимо собі питання: Що ж навчився я з цієї книги? Що вона мені каже? В головних рисах — який є зміст книжки! Які є її головні думки чи поучення? Що ж повинен я зберегти й запам'ятати з того твору? Які ж поучення дає мені цей твір для моого власного життя?

Книга життя Володимира Кубійовича скінчилась і замкнулась. Вона перейшла в історію. В тій книзі дуже багато записано. Своїм змістом вона надзвичайно багата й будуюча. Її будуть довгі роки розбирати й розцінювати.

Але в цьому моменті, в день його похорону, безпосередньо після того як замкнулися його очі, ми відрухово спільно ставимо собі питання: Які найважливіші науки чи поучення передає нам книга життя Володимира Кубійовича:

Поучення ті численні й багаті. В цьому моменті похоронних відправ хотів би я звернути увагу на декілька поучень — чи радше, моральні вартості які просвічували трудолюбиве й плідне життя Володимира Кубійовича.

Насамперед, покійний був обдарований далекосяжною візією та історичною перспективою. Своїм зором він сягав далеко. Він думав категоріями державного мужа. Мав він візію історика-науковця. Завдяки тій візії він піднявся таких великих починів як «Атлас України» і енциклопедія, — а властиво, почвірна енциклопедія. Ця спосібність далекобачення дала покійному можність піднести думкою й серцем до непересічних висот. Він думав і поступав по державницькому, і тому він записався в історії українського народу.

Інша прикмета Володимира Кубійовича — знання і наука. Справедливо називаемо його батьком української енциклопедії. Він тим є, бо сам був

живою і ходячою енциклопедією. Він вірив у зasadу, що на світі нема нічого ціннішого як розум та наука. Ту науку він плекав і здобував. Тимто, знання і наука була світлою прикрасою його благородної душі.

Всежтаки, ці багацтва знання й науки він здобув не без великого зусилля. І саме це інша прикмета його характеру: працьовитість. Працьовитість була відзнакою цілого життя. Від самого початку до останнього майже віддиху. Він руководився засадою, що праця єдина з неволі нас вирве. Тимто, з такою ревністю й запалом віddався він науковій праці й тим усім, що зв'язане було з тою працею. Наукова праця була щоденним його хлібом та віддихом його душі.

І саме це звертає увагу на інші його чесноти: витривалість і послідовність. Це не був солом'янний огонь, що спалахнув і зараз же згас. Огонь запалу до праці горів у його серці довгі десятки літ — цілий його вік. Тимто, не з порожніми руками ставув він на справедливому Божому суді. Його

На цвинтарі в Сарселі

Зліва направо: А. Жуковський, Н. Н., Я. Падох, В. Янів, ..., о. Павло Когут, ep. Михаїл Гринчишин, о. Ярослав Салевич, о. Михайло Башкатів.

життя — це приклад послідовності й витривалості. В нього була тверда й непорушна воля. І та воля давала йому силу реалізувати різні взнеслі й плідні задуми.

Ще інші його чесноти — це почуття обов'язку й відповідальнosti. Господь наділив був його небуденними здібностями розуму, знання, науки. Таланти ті він не закопав, але як сумлінний працівник він розвинув і помножив ті дари на добро рідного народу і на славу свого Творця-Господа. Знов прекрасний приклад для кожного з нас. Витривати на пості! Не спроневіритись! Використати таланти й дари, що їх Господь нам так щедро дає.

Володимир Кубійович — була це людина скромна й невибаглива, але людина глибоких переконань і геройської посвяти. Посвяти для науки, для культури, для наукового й духовного збагачення свого народу. Дійсно, з подивогідною посвятою й жертвою працював і трудився для збагачення українського народу та його духовної культури.

Ось такі то правди вичитуємо в книзі життя Володимира Кубійовича: посвята, жертва, витривалість, послідовність, праця, наука, любов до свого народу, до своєї спадщини, до своєї культури.

Таку то і свою спадщину передав він нам. Такі то поучення треба нам черпати з книги життя Володимира Кубійовича. Він нас учити як треба святій справі служити.

Хтось сказав: Не легко буде заступити Володимира Кубійовича. А я кажу, що його ніхто не може заступити, бо він унікальний. Був він інституцією, установою. Такого другого нема.

А що далі? Що треба робити? Продовжувати й завершити діла й задуми які він розпочав. За його прикладом і взором працювати та завершити ті візії, які горіли в душі В. К. І це буде його пам'ять серед нас — вічна й незнищима його пам'ять серед вдячного українського народу.

(«УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО», Париж, жовтень 1985)

Володимир Янів

СЛОВО НАД МОГИЛОЮ ПРОФ. ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА

З глибоким болем прощаю в останню дорогу Покійного проф. Володимира Кубійовича, як його заступник і автоматично тимчасовий наступник на пості Голови Наукового Товариства ім. Шевченка у Європі, свідомий великої відповідальності за збереження заповіту Покійного, який він дав як і цілім своїм життям, так і дорученням безпосередньо перед смертю. Біль тим глибший, що однаково, як і я, так і моя Дружина, належали до гrona Його найближчих співробітників від часу відновлення діяльності НТШ в екзилі, яке завдячуємо далекозорості і наполегливості Людини, для якої все життя найвищим наказом була служба Батьківщині з повною посвятою, завжди з почуттям обов'язку й сумлінності. Для проф. В. Кубійовича справжній вчений тільки тоді міг доходити до мети, якщо мав поставу монаха, як це Він звик нераз казати. Тому декого могло це дивувати, що кімнати у Сарселі мали вигляд скромних келій, в яких на вузькому просторі не було місця для комфорту, тим більше, що скупий простір заповнювався книжками, манускриптами та картотеками. Але тільки тому могли постати ті томи праць, які увійдуть у історію, як вислід змагань Людини, що не знала спокою і не знала лаврових листків відпочинку, у свідомості, що в житті творчої людини нема слова: досить.

На порозі свого 85-річчя він вибирався в дорогу за океан, і навіть мав випрацьований маршрут, щоб утворенням мільйонової фундації запевнити продовження дій на десятиріччя, що їх плодів сам уже не міг би збирати. Ale сильно вірив, що завершить це діло, яке стало змістом його життя протягом другої його половини, — закінчить останній том гаслової енциклопе-

КОГУТЯК НЕСТОР
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.500,—

Когутяк Нестор, народився 20 квітня 1914 у Станиславові, Зах. Україна, в родині Юрія і Катерини з дому Винничук. По закінченні гімназії студіював інженерію на Львівській політехніці. Після виїзду на еміграцію осів у Мюнхені, де студіював економію й до кінця життя був активним в українському громадському житті. Професійно працював друкарем-лінотипщиком в українських (д-р Белей, Біблос, Логос) так і чужинецьких друкарнях і видавництвах. Добрий співак у чоловічому хорі «Дніпро», згодом у мішаному хорі «Боян» (під диригентурою о. Івана Заяця) в Мюнхені. В обох хорах безкорисно виконував обов'язки адміністратора й організатора концертів. Також був співаком Баварського радіо під диригентурою Рудольфа Лямі, та співпрацював з диригентом Євгеном Цимбалістим. Помер 23 липня 1984, похований в Тулузі (Франція) у родинному гробівці брата інж. Ярослава Когутяка.

Посмертну Фундацію ЕУ зложила сестра Марія Когутяк-Гладка з родиною.

дії. І дослівно зломлений болем він менше турбувався болем і недугою, як бажанням видужати для дальшої праці. Таким був він протягом останніх своїх 5 років, від попередньої своєї недуги, яка, за оцінкою лікарів, була невилікова, але яку він переміг силою віри в своє завдання і твердим бажанням його виконати. Це була тасмниця його успіху — життя, яке могло б стати науковою для поколінь, і з цього погляду постать Кубайовича вимагала б свого окремого біографа, бо це було щось унікальне, рівне тому, а може й більше від того, що він залишив своїми науковими працями.

Це зокрема в наш час модерного гедонізму — погоні за насолодою — й шукання химерного щастя у безтурботності квіетизму, спокою без напруження і риску.

В. Кубайович мав багате життя в тому розумінні, що його праці стануть джерелом досліду на довгі десятиліття. Він мав довге життя, при чому треба зразу додати, що він не тільки дав матеріал для дослідників, але й сам ще дав нитку до розв'язки низки проблем, які випливали із його

неспокійної вдачі. Він серед десятків праць залишив ще свою «Лебедину пісню», як це вірно найменували учасники першого посмертного засідання Управи НТШ: свої спогади під наголовком: «Мені 85», які стали наче звітом із життя на порозі смерти, — спогади писані у повній ясності думки, що перемагала біль і кволість тіла. Кубайович дуже бажав закінчити ті спогади, яких перші примірники отримав він вже у шпиталі. Це погляд на життя з останнього лету птаха. І наче на барвній ленті ми маємо перед очима події, що могли б виповнити життя кількох людей, які запевнили б їм місце у історії. Вистане перелисткувати 307 сторінок із 20 розділами, щоб дізнатися про цей шлях від чужих берегів до українського патріотизму, від теоретичного зацікавлення географією до створення української географії, від праці в чужому університеті і одночасно у рідному НТШ, яке потім стільки саме йому завдячувало, до багатого «інтермецца» в Українському Центральному Комітеті і утворення української дивізії, від суспільно-громадської функції, до відновлення українського наукового життя на чужині, від Українського Вільного Університету до Енциклопедії Українознавства.

Але «лебедині пісні» рівночасно переповнена тugoю за «обітованою землею»: за закінченням твору, що коштував Кубайовича сливе 40 років життя, за ЕУ із її майже тринадцяти томами, тобто з 62-ма виданими зошитами — із сподівано ще двома останніми зошитами, які мали б завершити діло, що стали базою для Англомовної Енциклопедії Українознавства й могли б бути вихідним пунктом для дальших... До «обітованої землі» Покійний не дійшов, хоч її бачив, хоч дуже хотів до неї увійти.

І на тому тлі мое слово у останню дорогу: Це наш обов'язок, щоб як-найшвидше працю завершити, насамперед ті два зошити. І основи для того мало покласти вже перше засідання Управи — на два дні перед похоронами, щоб ми тут при могилі могли твердо перед суспільністю заявити: всі рішення пішли однозгідно у напрямі не розіті, але дії.

І мое слово прощання від осиротілії Установи й від найближчих співробітників Покійного є рівночасно запевненням, що всі співробітники, яких проф. В. Кубайович згуртував великою ідеєю, але й власним прикладом натхнув, докладуть всіх старань, щоб сповнити свій обов'язок у якнайкоротшому часі.

Мое слово було б неповне, якщо б я не попрощаав Покійного ще від Українського Вільного Університету, який двічі завдячував проф. Кубайовичеві історичний порятунок, від Деканату Філософського факультету й від Дому Української Науки, на терені якого саме дві Установи УВУ і НТШ дають приклад взаємної дружньої співдії, що в останньому році виявилася також у спільній ініціативі до соборного відзначення 1000-ліття Християнства України.

Тривкіший від криці монумент, що його збудував собі Покійний своюю працею, і свідомість цього злагоднє зрозумілій біль по великій втраті, бо проф. Володимир Кубайович не весь помер, а зокрема житиме він ще в праці живих послідовників над продовженням і завершенням його найбільшого твору, чого запорукою стане дружня співдія співробітників, що в їх імені говорю.

Австралія:

КАЗДОБА КУЗЬМА ПРОХОРОВИЧ
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.300,—

Каздоба Кузьма, народився 20 жовтня 1907 в родині заможних селян на Херсонщині. Репресований більшовиками під час «ліквідації куркулів», перебув сім років заслання в Архангельщині. 1949 прибув до Австралії з дружиною Вірою і двома доньками. Працював огородником у мійських парках Аделяїди. Весь вільний час віддавав громаді, яку очолював чотири роки як голова. 1954 співосновник «Т-ва приятелів творчості М. Зерова»; його незмінний орг.-фін. референт. Т-во сфінансувало видання 5-ти книг творів укр. неокласиків. 1974 — разом з іншими — заснував «Укр. клуб старших громадян»; на протязі наступних 10-ти років був його головою. Дописувач місцевих і закордонних часописів. 1958—66 друкував свої спомини із заслання; цінний і рідкісний вклад у нашу мемуаристику, з історичною до кладністю свідчення про нищення українського селянства за опір колгоспному поневоленню. Спомини з'явилися книгою «Заметений шлях» у 1974 р. (В-тво Ін-ту Літератури ім. М. Ореста в Мюнхені). Помер 11 квітня 1984; похований на цвинтарі Сентеннял Парк в Аделяїді.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили:

1. Діти — Зенон і Лідія Ростек	\$	250,—
2. По \$ 100,—: 1. І. Ковальчук, 2. Г. Федорук	"	200,—
3. По \$ 80,—: О. Комар	"	80,—
4. По \$ 50,—: 1. Г. Адамс, 2. З. і М. Баран, 3. М. Білик, 4. Г. Борисюк, 5. д-р І. Ващишин, 6. М. Грибик, 7. Д. Соловій, 8. А. Тимінський	"	400,—
5. По \$ 25,—: інж. Р. Олесницький	"	25,—
6. По \$ 20,—: 1. Ю. Бахор, 2. В. Войцехівська, 3. Н. Закревська, 4. С. Костишин, 5. А. Цибульська, 6. К. Чорній	"	120,—
7. По \$ 10,—: 1. М. Гирич, 2. І. Грицкул, 3. В. Лабаз ст., 4. М. Лапка, 5. П. Лубінець, 6. Г. Миняйлюк, 7. В. Муляр, 8. Т. Недошицько, 9. Т. Обабко, 10. К. Рошко, 11. О. Середа, 12. Й. Стрильчук, 13. М. Ференц, 14. М. Гр. Шевченко, 15. В. Ярема	"	150,—

САРСЕЛЬСЬКА ПРИСВЯТА

Слово-прощання св. п. Володимира Кубійовича від Головної Ради НТШ, що його виголосив під час тризни її голова д-р Ярослав Падох у п'ятницю, 8-го листопада 1985, у Сарселі, Франція:

Жалобна Громада!

Згадаймо сьогодні в годині скорботи їй болю знаменний вислів старо-грецького історика: «Багато було людей, але мало мужів».

І коли до основних ознак мужа зараховуємо мужність і твердість у постановах, та в їхній реалізації, нерідко коштом особистих добра і щастя, приемності і здоров'я, отже відданість до меж самозапереченні — тоді усвідомимо собі, що українська громада і українська культура, зокрема наука, втратили зі смертю проф. Володимира Кубійовича одного зі своїх найвидніших і найжертовніших мужів.

проф. д-р Ярослав Падох

Втратили людину, яку без вагання можна поставити поруч таких світочів нашої науки, як Михайло Грушевський і Іван Франко. А поставити коло них покійного професора тим легше і потрібніше, що всі три крім схожих прикмет і заслуг діяли в подібних обставинах і до того в межах тієї самої культурної служби і в значній мірі в цій самій віковій установі — Науковому Товариству ім. Шевченка.

Получила їх також навіки спільна доля й ще більше недоля українських науковців, які, як пionери-каменярі проклали шлях рідній науці, щоб вивести її а разом з нею український народ, у широкий світ і ввести «у народів вольних коло».

---

8. По § 7,—: 1. Н. Івах, 2. Д. Шермеревич	"	14,—
9. По § 5,—: 1. Й. Барилляк, 2. Р. Бойко, 3. П. Дмитренко, 4. В. Катрук, 5. С. Мисяк, 6. Т. Надольський, 7. І. Новицький, 8. С. Омельчук, 9. О. Слободян, 10. А. Чепіль, 11. Р. Щербань	"	55,—
10. По § 4,—: В. Сенчук	"	4,—
11. По § 2,—: І. Мандрик	"	2,—
Разом:		\$ 1.300,—

Не треба великої уяви, щоб без вагання поставити Енциклопедію Українознавства, тобто (за її англомовною версією) Енциклопедію України підруч десятитомової Історії України Грушевського та 50-томової спадщини Франка.

У різному віці перервалася творчість цієї великої трійки. Відійшли вони: один в сьому, другий в шостому, а третій в половині восьмого десятка років свого життя. Відійшли прямо від робочих столів не закінчивши своїх праць і плянів. Чи незакінченими мають вони залишитися назавжди?

У славетній Гетисбургській промові, виголошенні 19-го листопада 1863 року з нагоди посвячення цвинтаря на побоєвиці громадянської війни ЗСА, президент Лінкольн, віддаючи пошану й висловлюючи вдячність героям, які віддали життя для батьківщини за її нове об'єднання та введення «нового праведного закону», яким захоплювався Шевченко, закликав живучих, щоб вони відновили і скріпили свою відданість ідеям, за які полягли герої. «Ми зійшлися, сказав Лінкольн, щоб присвятити цю землю тим що полягли, аби могла жити нація..., але це радше нам живучим треба присвятитися тут для ними незакінченого діла».

Приятелі покійного і його діла! Чи не піти б нам за закликом великого американського президента з-перед 122 років і супроводжаючи дорогої Покійного в дорогу, яка лучить дочасне з вічним, ще тут, над його доминою, поновити й скріпити нашу відданість йому і його духовій дитині — Енциклопедії Українознавства та винести постанову про її завершення і розбудову, та поширення на всіх культурних мовах світу?

Помер Володимир Кубійович! Нехай живе Енциклопедія України, його весільний дар своєму народові!

(«СВОБОДА», Джерсі Сіті — Нью-Йорк, 21 листопада 1985, ч. 223)

Василь Маркусъ

ЛЮДИНА, ЩО ТВОРИЛА ПРОЕКТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЗНАЧЕННЯ

(Слово в час поминальної тризни після похоронів бл. пам. проф.
Володимира Кубійовича в Серселі, Франція, 8 листопада 1985)

Багато думок напрошується, щоб їх висловити, коли зійшлися ми сьогодні пом'янути щойно похованого на цвинтарі в Серселі, світлої пам'яті проф. Володимира Кубійовича. Вже було сказано про самого Володимира Михайловича чимало з нагоди недавнього 85-річчя його народження, яке ми почали відзначати у вересні в Північній Америці, а незабом це вшанування перенесеться і до Австралії. Але буде це вже вшанування смерті покійного Ювілята. До нього долучиться, цілком певно, і Україна, куди вісіка про його смерть вже долетіла. Там також згадають українські патріоти цю небуденну людину праці, посвяти й інтелектуального служіння своєму народові, згадають його «не злим, тихим словом». Та окупантський режим буде далі його пам'ять цікувати, як це робив увесь час за життя Покійника. А втім, це лише доказ того, як важливим був покійний Володимир Кубійович для нашої нації!

28 вересня ц. р. в Нью-Йорку Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці й Історично-Філософічна Секція відзначили 85-ліття Кубійовича науковою сесією. Було виголошено сім доповідей, в тому і трьома присутніми тут близькими співробітниками Ювілята. Ми постановили тоді, що це буде початок ювілейного збірника для вшанування Володимира Михайловича. Сьогодні ця присвята змінюється. Це буде збірник у пам'ять блаженної пам. Володимира Кубійовича, який ми повинні скоро видати, якщо бажаємо гідно вшанувати цю небуденну людину, а з ним і працю установ та долю проектів, як Енциклопедія Українознавства, що з ними нерозривно на протязі довшого часу був зв'язаний покійний професор. Цей збірник повинен бути доповненим у порівнянні до первісного задуму, має охопити різні аспекти життя і праці Кубійовича та притягнути до співпраці багатьох співробітників і фахівців різних ділянок українознавчих наук, якими цікавився Кубійович, головно як редактор Енциклопедії. Отож, обов'язком двох найближчих Покійному установ — Наукового Товариства ім. Шевченка в Європі та Історично-Філософічної Секції буде чимкорице зредагувати і видати цей збірник.

Другим, ще більш важливим завданням установ, що їх Володимир Михайлович очолював, буде продовжувати його працю і запевнити тривалість їх існування та діяльності. Український Науковий осередок в Європі — 34-літній український Сарсель — не сміє у зв'язку з відходом у вічність його незамінного керівника занідти чи, не дай Боже, припинити свою діяльність. Покійний відчував гостро до кінця свого життя потребу того, щоби у Франції і біля Парижу за різних умов діяло вогнище української науки і культури, бо лиш так ми зможемо виповнити прогалину, яка існує в цілому нашему культурному житті та в промініюванні українства у світі. Це завдання ставить перед нас також Україна та наші колеги-науковці з того боку бар'єри. Ціла українська діаспора повинна до того причинитися, щоб Сарсель діяв та існував і без Кубійовича та в його дусі.

Немає потреби підкреслювати, як важливим є продовження праці над Енциклопедією Українознавства, десятий том якої незабаром напевно появиться. Проект англомовної Енциклопедії України, що вже досить заавансований і поява першого тому якої у вересні 1984 р. була справжньою подією в українському житті, буде далі продовжуватися. Всі ми, причасні до цього проекту, маємо подвоїти свої зусилля і реалізувати появу дальших томів у можливо прискорених речинцях, як також маємо подбати, щоб вона була якісно на рівні, якого бажав покійний головний редактор.

Виношував проф. Кубійович ще інші енциклопедичні пляні. Вже кілька років тому кинув він думку і навіть представив конкретний план опрацювання чотирьох томів Енциклопедії української діаспори. Останнім часом, зокрема перед останнім перебуванням у лікарні, згадував мені нераз у Сарселі, як це важливо, щоб видати скорочене й усучаснене друге видання гаслової ЕУ 2, що могла бути основою для перекладів ще на інші мови, наприклад, французьку і німецьку (т. зв. Мала Енциклопедія Українознавства). «Але я вже, мабуть, Василю Васильовичу, не буду того робити...» — казав він мені.

Ці речі залишаються до зреалізування людей, що далі будуть працювати в Сарселі, і тих із широкого кола співробітників, що розкинені по цілому

му світі. Ця праця буде нашим найкращим вшануванням пам'яті св. пам. Володимира Кубійовича, коли його діло, якому він присвятив більшу половину свого активного життя, буде далі продовжуватися і розбудовуватися. В тому видатно можуть допомогти такі установи, як Патронати НТШ в Торонті та заснована недавно Фундація Енциклопедії України з осідком в ЗДА.

Над домовиною — проф. д-р Василь Маркус

Своєю науковою працею і безмежним, а не словесним паріотизмом, Кубійович дав приклад ученого і громадянина, який часто відмовляється від особистого щастя, жертвує родиною і особистими вигодами для спільноти. Такий свідомий вибір повністю і беззастережно служити Україні, при цьому му служити наукою та інтелектуальними засобами, нічим не зраджуючи Сковородиного принципу «немає нічого солодшого понад істину», він зробив уже на заранні своєї наукової діяльності вже тим кроком, що вибрав українознавчі дисципліни для своїх дослідів. І це він продовжував до кінця свого життя!

Мабуть, доказом такого екзистенціяльного і свідомого вибору є і нинішній похорон і прощання Кубійовича у вічність. Над його могилою не було найближчої родини, його рідних дочок. В ім'я вищої ідеї, що йй служив ціле життя, він готов був понести велику особисту жертву. Між ним і особами з найближчого оточення шляхи порізнилися, хоч їх Покійний, як усі знають з його розмов і щирих висловлювань, Покійний дуже і по-батьківськи любив.

В останню дорогу відійшов Кубійович без цих найближчих осіб, хоч до цього склалися насамперед об'єктивні причини віддалі та політичних бар'єрів. Але в дійсності був він не осамочений в ці останні хвилини його земного перебування, як не був осамоченим і за свого життя.

Прощає проф. Кубійовича, як і жила з ним, велика українська громада. Ми з Європи, Канади і ЗДА її тут представляємо. На справді, до нас лучаться тисячі знайомих, а ще більше особисто незнайомих Володимирові Михайлоричеві українських людей по всьому світі у віддані йому останнього поклону і вияву вдячності за його великанський труд життя для України.

Прощаючи сьогодні цього великого Сина України від багатьох співробітників Енциклопедії, хотів би я нагадати собі й усім нам, щоб ми засво-

їли добре найкращі прикмети його життя і його вартості суспільної етики та патріотизму, а саме, що наша спільнота потребує людей конкретної праці і що ми маємо високо відчувати обов'язок праці для спільноти. Кубайович не питав, що суспільність має зробити для нього, але мав постійно на очі питання, що він має дати для нації і чим він був їй зобов'язаний. Це повинні робити і ми!

І ще одне: будьмо у праці витривалими, як ним був покійний Кубайович, будьмо послідовниками, пам'ятаючи, що з малих діл постають великі і спільні досягнення. Зуміймо приєднувати до спільніх зусиль різних людей і ширші кола учених та громадськості, як це вмів робити Володимир Михайлович. Не піддаваймося зневірі і пессимізму. Витримати у змаганнях, зміцнювати наші сили і позиції, приєднувати до праці нових людей, мати відвагу будувати спільні і велики пляни загального всеукраїнського значення — це дороговкази, що нам залишив покійний проф. Володимир Кубайович. Це його живий заповіт усім нам, за які тут присутні і вся українська громада йому безмежно вдячні.

Особисто я вдячний Володимирові Михайловичеві за його прихильність і за те, чого навчив мене у співпраці з ним на протязі тридцятьчетирьох років. Мое особисте життя і моя праця збагатилися через зустрічі, розмови, дискусію і щоденну співпрацю з Покійним.

Віддавши Вас, Дорогий Володимире Михайловичу матері-землі, гостині Французькій землі, а душу в молитвах сьогодні нашему Найвищому Творцеві, якого благаємо за вічне для Вас благословенство, обіцяємо Вам, що діла Ваших рук і ума будемо продовжувати і всю нашу працю в цьому напрямі присвятимо Вашій незабутній пам'яті.

Вічна і славна нехай буде пам'ять з роду в рід серед нашого народу у розсіянні сущого і на землях України Великому Українцеві, що через все життя так палко і творчо любив свій народ і батьківщину, що і життя своє віддав за друзів своїх!

(«УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО», Паризь, 15 грудня 1985)

Український спортивний клуб «Довбуш»-Чернівці та український спорт на Буковині 1920—1940. Під редакцією В. Карповича і П. Григоровича. Чікаго-Балтимор-Філадельфія-Торонто, 1984. — 171 стор.

У полум'ї дружнього слова. Збірник вибраних статей Юрія Пундика. Ред. В. Михальчук. Паризь, «Українське Слово», 1983. — 443 стор. (дар в-ва)

С. Л ю д к е в и ч. Заповіт. Кантата для мішаного хору, солістів та симфонічного оркестру. Слова Т. Шевченка. Київ, 1958. — 84 стор. (дар о. Левенця)

П. Т о л о ч к о. Історична монографія стародавнього Києва. Київ, 1970. — 219 стор. (дар о. Левенця)

Український Православний Календар 1985. Видання УПЦ в США, С. Баунд Брук.

Сомко Надія. Скульптура і мальство. Асоціація Діячів Української Культури, ЗСА, 1981. (дар Н. Сомко)

Брик Микола. З минулих днів. Спомин. Нью Йорк-Канада, 1972. — 138 стор. (дар автора).

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ

Преосвящений Владико, Всечесніші Отці, Шановні Пані й Панове, Колеги й друзі! Вважаю це за велику честь, що саме мені припало попрощати нам усім дорогої незабутньої пам'яті головного редактора енциклопедії професора Кубійовича від імені Канадської Фундації українських студій, Канадського інституту українських студій та від Торонтського бюро англомовної енциклопедії України. І пан Іван Стасюк, президент Фундації, і проф. Манолій Лупул, директор інституту та координатор англомовного енциклопедичного проекту, просили мене висловити їхній глибокий сум з приводу смерті бл. п. професора Кубійовича і жаль, що вони самі не могли прибути віщанувати його пам'ять.

На цвинтарі — проф. д-р Данило Гусар-Струк

Та пам'ять про нього буде вічною. День 2 листопада 1985 року залишиться в історії нашого народу, як день, коли скінчилася ціла ера. Бл. п. проф. Кубійович — останній з великих мужів нашої найновішої історії. Всі, що творили історію під час Другої світової війни: бл. пам'яті Митрополит Андрей Шептицький, св. п. Мельник, Бандера, Шухевич — вчисляючи найвизначніших — а тепер Кубійович. Професор прожив найдовше і залишив за собою вічний вклад у культуру й освіту нашого народу. Велич його задуму, а саме, створити науковий варстат на зарищах, на побоєвиці, з розкинених уламків української наукової сили — це задум, що навіть сьогодні, коли він уже завершується, здається неймовірним. Це був великий задум — не до здійснення без впертості, цілеспрямованості й абсолютної самопосвяти бл. п. професора Кубійовича.

Не легко фізично знищити 50-мільйонну націю. Та й не треба. Вистачає знищити пам'ять про неї. Мілан Кундера, чеський письменник тепер в екзилі в Парижі, в своїй книжці «Про сміх і забуття» точно указав на цей геноцид українського народу. Колишні укази Москви тепер замінилися на систематичне замовчування, перекручування і фальшування історії України. Мета — щоб стерти історичну пам'ять того народу й тим самим знищити його раз і на все. На щастя, це Москві не вдається! І не вдається їй

власне через геніяльний задум однієї людини. Кубайовичева Енциклопедія, бо так вона й повинна називатися, зібрала пам'ять про Україну і збереже її вічно. Сам професор завбачливо подбав, щоб ця пам'ять не обмежилася тільки до українського видання, яке силою обставин завжди буде обмежене до дуже малої частини світу. Він змобілізував сили, щоб це видання пепретворити на англійську мову й тим самим подвійно забезпечити поширеність і тому й вічність знань про Україну. Геноцид духа українського народу не вдастся! Тому в ХХ столітті мало що рівняє цьому почину бл. п. професора Кубайовича.

Я, як наймолодший співробітник в цьому ділі, можу запевнити бл. п. професора, тут над його могилою, що його почин і праця продовжуватиметься нами, а відтак, надіюсь, що й наступними поколіннями, які виростуть вже на ним збережених знаннях.

Прошайте, наш дорогий професор! Поклін Вам від Канадського інституту і від Канадської Фундації українських студій, поклін від усіх співпрацівників у Торонто, поклін Вам, Вуйку Професоре, від Оксани й від мене. Ви не дочекалися, щоб вернутися до Ваших улюблених Карпат, нехай же легкою буде Вам французька земля Сарセルю. Ви вибралися на прогулку в вічні гори, а Ваш твір усе таки замість Вас помандрує в рідну Україну, в рідні Карпати, і принесе Вам вічну пам'ять.

(«УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО», Паризь, 15 грудня 1985)

Володимир Пушкар

ПРОЩАЛЬНЕ СЛОВО НА ПОХОРОНАХ БЛ. ПАМ. ВОЛОДИМИРА КУБАЙОВИЧА

Жалібна Громадо!
Дорогий Професор!

Пройдений шлях Вашого трудолюбивого життя не стелився квітами. Вже в заранні Вашої молодості і перших кроків наукової праці як лектора Krakівського університету прийшов для Вас перший великий удар не лише зі сторони польського уряду, але теж польського наукового світу за те тільки, що Ви твердо і непохитно стали в обороні українців та рідних земель. Саме тоді Ви поставили оборону українського народу вище від своїх особистих справ вигод та власного родинного життя, не вагаючись подякувати університетові за працю лектора.

Та незвичайно цінна риса Вашого характеру, як це дехто окреслював, як «твірного лемка», пробилася протягом Вашого трудолюбивого й багатогранного життя не лише в науковій ділянці, але й на громадському полі.

У книжці «Мені 85» Ви пишете, що більшість Ваших згаданих праць мала не лише наукове, але й політичне значення і що в польських високих школах працювало велике число українців, але вони не порушували проблем, які мали політичний характер.

Ви, Дорогий Професоре, не вагалися не тільки заторкувати українську проблему, але твердо й без вагань обстоювати і спростовувати неправду про Україну.

Пригадую нашу з Вами першу зустріч, яка відбулася в моїй ранній молодості, ще як я був студентом. Ви були тоді ще лектором Krakivs'kogo університету й відвивали поїздки по різних осередках західноукраїнських земель з рефератом про «Правдивий стан українського поселення під польською окупацією». Ваша поїздка відвивала під критичним обстрілом певної групи українського населення.

У Перемишлі в Народному Домі у приміщеннях «Української Бесіди» Ви читали цю доповідь, на якій я був Вашим слухачем. Не зважаючи на критику й упередження — мое захоплення незвичайно цінною і глибоко патріотичною доповіддю не лиш було будуючим, але потрясаючим.

Саме тоді вперше я пізнав у Вас людину, для якої любов до України й народу була імперативом Вашого життя.

Мені стало зрозумілим, що в боротьбі за права і правду України і українського народу Ви не вибрали рушниці, бо Вашою зброєю було могутнє слово та наукова праця для оборони правди і доброго імені України.

Прикро, що ще сьогодні серед нас є люди, що не пізнали і не зрозуміли, яку велику вартість і значення має твір Вашої найціннішої наукової праці «Енциклопедія України».

Сьогодні ми з'їхалися сюди з усіх країн, щоб сердечно подякувати Вам за незвичайно цінний дарунок Вашого життя для українського народу — «Енциклопедію України».

Ми сьогодні тут зібралися, щоб попрощати Вас. Дорогий Професоре, на далеку дорогу від Родини, Приятелів, Наукового світу, Товариства та організацій.

Між нами сьогодні бракує одного з найбільших Ваших приятелів, співторця й довголітнього співпрацівника та організатора Ваших ідей і задумів д-ра Атанаса Фіголя. Він просив мене особисто, щоб не лиш його належно перед Вами виправдати, але й перепросити і зазначити, що він глибоко переживав і боліє, що на тих похоронних відправах не може взяти участі і Вас, Дорогий Професоре, особисто попрощати в далеку дорогу.

Початі ще Вами пляни, в яких Ви мали брати участь, почались реалізувати і він не міг їх залишити. Заплановані, організовані й визначені зустрічі з громадянством мусять відбуватися, а участь у них д-ра Атанаса Фіголя невідкладна.

На його прохання і в його імені востаннє прощаю Вас, Дорогий Професоре, та складаю в його імені приречення й запевнення, що він доложить усіх зусиль, щоб довести до кінця початі праці та причинитись до реалізації усіх нових Ваших плянів і задумів. Це для нього буде єдиною ціллю решти його життя.

Сьогодні я презентую новоповсталу одиницю Ваших задумів «Фундацію приятелів енциклопедії України», якої ціллю є здобуття одного мільйона на дальшу працю для Енциклопедії українознавства та на забезпечення дорогоого Вам Сарселя.

Передчасна смерть не дозволила Вам, Дорогий Професоре, побачити неймовірний відгук українського громадянства, як маніфестацію великої пошани і любові до Вас. Сьогодні в обличчі маєстату Вашої смерти звітую, що протягом п'ятьох тижнів громадянство Америки й Канади зложило по-

ПІСЛЯ СМЕРТИ ПРОФ. ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА

Повідомлення

У зв'язку із смертю бл. п. проф. Володимира Кубійовича, голови Наукового Товариства ім. Шевченка в Європі, головного редактора тематичної (ЕУ-1) та гаслової (ЕУ-2) енциклопедій українознавства та англомовних "Ukraine: A Concise Encyclopaedia" (АЕУ-1) і "Encyclopaedia of Ukraine" (АЕУ-2) і фактичного керівника наукового осередку в Сарселі, Франція, підписані установи повідомляють, що заініціував такий нозій стан у проводі цих установ та проектів, що їх осередком є Сарсель і що їх очолював проф. В. Кубійович.

1. За статутом, обов'язки голови НТШ в Європі перебирає до Загальних зборів обраний перший заступник голови, проф. Володимир Янів; він очолюватиме всю діяльність НТШ в Європі.

2. Керування осередком у Сарселі переходить на заступника голови НТШ, проф. Аркадія Жуковського.

3. Обидва названі є так само представниками НТШ в Європі у Головній Раді Наукового Товариства ім. Шевченка.

4. Відповідальними за закінчення десятого (останнього) тому Енциклопедії Українознавства стають члени редакційного Комітету ЕУ-2 проф. А. Жуковський, проф. Василь Маркусь і Софія Янів.

5. Редакційно-персональні справи англомовної Енциклопедії України (АЕУ-2) будуть устійнені в найближчому часі на спільному засіданні НТШ в Європі та Канадського Інституту Українських Студій.

6. Існуючий на правах Секції НТШ Інститут Енциклопедії Українознавства матиме назву: Інститут Енциклопедії України ім. Володимира Кубійовича.

7. Схвалено видати науковий збірник, присвячений пам'яті Володимира Кубійовича, та відкрити його меморіальну кімнату в Сарселі.

Десятий том ЕУ/2 одержує лише той, хто за нього заплатив!

над пів мільйона доларів на дальшу працю для Енциклопедії українознавства.

Від цеї дуже молодої Фундації, від екзекутиви й Ради з болем серця прощаю Вас, Дорогий Професоре. Прощаю Вас і від себе особисто як щиро відданий Ваш співробітник, що протягом 40 років старався Вам помагати на різних відтинках Вашої нелегкої праці.

Хай вічна буде про Вас пам'ять серед Ваших співробітників і серед усього українського народу, для якого Ви чесно і щиро працювали.

(«АМЕРИКА», Філлядельфія, 12. XII. 1985, ч. 202)

Щоб зміцнити науковий осередок в Сарселі та безперебійну працю над обидвома виданнями Енциклопедії Українознавства, як також розвинути нові енциклопедичні проекти, закликаємо наукових працівників та авторів всіляко підтримувати далі почини і працю св. п. проф. В. Кубійовича. Також звертаємося до українського громадянства із закликом жертвоно підтримувати акцію збирання «вічного фонду» Енциклопедії України, що його розпочала новозаснована фундація з осідком в ЗСА, що буде найкращою запорукою продовження діла Покійного.

*Наукове Товариство ім. Шевченка в Європі
Головна Рада НТШ
Патронат НТШ-Сарсель у Торонто
Фундація Енциклопедії України в ЗСА*

Сарсель, 9-го листопада 1985 року

УЗГІДНЕНО СПІВПРАЦЮ НАД АЕУ - 2

У днях 1 і 2 лютого 1986 р. відбулося в Торонті засідання редколегії АЕУ-2 (словникова частина «Енциклопедії України» англійською мовою). Під час цих нарад представники Канадського інституту українських студій при Албертському університеті (д-ри М. Лупул і Б. Кравченко) та Наукового товариства ім. Шевченка в Сарселі (д-ри А. Жуковський і А. Фіголь) устійнили головні точки співпраці для дальшої появи другого тому «Енциклопедії». Як відомо, перший том «Енциклопедії» з'явився в осені 1984 р.; другий том цього твору має з'явитися осінню 1987 р. під проводом редколегії.

Рівночасно вирішено скласти в можливо найкоротшому часі між Канадським інститутом українських студій та Науковим товариством ім. Шевченка в Сарселі нову домову співпраці для появі дальших томів «Енциклопедії». Ця домова узгляднить не тільки змінені обставини, які з'ясували після смерті головного редактора, професора Володимира Кубійовича, але теж використає досвід із праці над першим томом «Енциклопедії».

Розмови проходили в атмосфері взаємного розуміння і розв'язали дуже складні редакційні, фінансові і адміністративні труднощі, що їх, природно, створюють тяжкі обставини реалізації такого великого проекту, яким є англомовна «Енциклопедія».

За КІУС: *М. Р. Лупул, Б. Кравченко*

За НТШ: *А. Жуковський, А. Фіголь*

Торонто, 2 лютого 1986 р.

Не забувайте подати своєчасно зміну Вашої адреси!

ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ

(Біографічна нотатка)

Народився 23 вересня 1900 року у Новому Санчі, на західній Лемківщині, географ і демограф; у 1928—39 роках доцент Krakівського Університету, з 1940 року професор Українського Вільного Університету; дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка (з 1931 року), з 1947 його генеральний секретар, з 1952 — голова Наукового Товариства ім. Шевченка в Європі з осідком у Сарселі (Франція). Близько 100 праць з антропогеографії й демографії України, зокрема з антропогеографії Карпат, насамперед досліди над пастушим життям («Życie pasterskie w Beskidach Wschodnich»; 1926 «Rozšíření kultur a obyvatelstva v Severních Karpatech»; «Păstoritul în Maramureș», 1935; «Пастушество Буковины», «Páštýrský život v Podkarpatské Rusi», I-II, 1935—37, й інші), з демографії («Територія і людність українських земель», 1935; «Етнічні групи Південно-західної України (Галичини)» 1, 1953 і 1983 та інші), синтетичні праці з географії й демографії України; «Атлас України й сумежних країв», 1937; «Географія українських і сумежних земель», 1938 і 1943 (обидві праці при співпраці інших фахівців); статистичні огляди в «Українському Статистичному Річнику» II, III, IV, 1934—37; стінні й підручні карти України й Галичини (разом з М. Кулицьким). Головний редактор тематичної «Енциклопедії Українознавства» («ЕУ 1») та гасловової («ЕУ 2») «Енциклопедії Українознавства» та англомовних «Ukraine — A Concise Encyclopaedia» («AEU 1») і «Encyclopedia of Ukraine» («AEU 2»). Автор численних статей в них. Під час Другої світової війни В. Кубійович очолював Український Центральний Комітет у Krakові і в 1943 році брав участь у створенні української Дивізії «Галичина» (дивись у його праці «Український Центральний Комітет у Генеральній Губернії», том I, 1962).

Список праць Кубійовича по 1943 рік в «Бібліографії наукових праць професора В. Кубійовича», Krakів 1943 та в автобіографічних есеях «Мені 70» (1970, Париж-Мюнхен) та «Мені 85» (Мюнхен 1985).

(«УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО», Париж, 15 грудня 1985)

Замість квітів на могилу:

бл. п. проф. д-р Кубійович Володимир, головний редактор Енциклопедії Українознавства, відійшов у вічність в Парижі, 2 листопада 1985; на «ВІЧНИЙ ФОНД ЕУ» зложили:

Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді	\$ 300,—
По \$ 250,—: 1. Борис Євген і Олена, 2. Фіголь Атанас	„ 500,—
Цурковський Роман	„ 200,—
Шологон Степан, Дургам	„ 150,—
По \$ 100,—: 1. Бігус Мирослав і Марія, 2. Максимів Осипа з родиною, 3. Закідальські Н., О., Т., 4. Голод Марія з родиною, 5. Луцяк Юрій, 6. Яремко Іван і Мирослава, 7. Шафранюк Михайло і Ярослава, 8. Кальба Ярослав і Софія, 9. Федейко Ольга, 10. Копач Роман і Олександра, 11. Федюшко Ярослав, 12. Тарнавський Омелян і Олександра	„ 1.200,—
По \$ 50,—: 1. Кушнір Омелян, 2. Терлецький Юрій Р. М., Фіцик Кость, Ст. Кетринс, 4. Вжесневський Роман та Ірина, 5. Друкарня «Київ», 6. Опалова Ко. «Фючер Фюел»	„ 300,—
По \$ 40,—: 1. Горбань Мирослав і Марія, 2. Ринденко Трохим і Галина	„ 80,—
По \$ 30,—: 1. о. Грабець Володимир, 2. Наумчук Прокіп і Вікторія, 3. Реплянський Григорій і Марія	„ 90,—
По \$ 25,—: 1. Вацик Василь, 2. Левицька Іванна, 3. Вахнянин Лідія, 4. Зелена Ольга, 5. Косевич Евгенія, 6. Спольська Марія	„ 150,—
Шкільнік Ілля	„ 20,—
По \$ 10,—: 1. Баран Марія, 2. Монастирський Іван	„ 20,—
<hr/>	
Разом:	\$ 3.010,—

**ЗНАЙОМИХ І ПРИЯТЕЛІВ ПРОХАЄМО
ПРОДОВЖУВАТИ ЦЮ ЛИСТУ ПОЖЕРТВ!**

Австралія:

ПРЯТКА АНДРІЙ

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Прятка Андрій, народився 22 квітня 1957 в Польщі, на засланні: його батьки були примусово поляками переселені українці з Лемківщини. Чотирілітнім хлопцем переїжджає з родиною до ЗДА. Середню освіту здобуває в школі св. Юра в Нью-Йорку. Студії з історії політичних наук і журналістики закінчує 1979 в Ньюйоркському ун-ті. Згодом записується на продовження студій з історії на УВУ в Мюнхені. В молодих роках стає членом ОУН, працює активно в рядах СУМА. Активний в студентському житті: голова ТУСМ, викладач історії й географії України в Школі Українознавства у Пассейку, Н. Дж. Належить до Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької.

На двадцять сьомому році, 21 травня 1984, несподівана смерть перериває це повне енергії шляхетне молоде життя!

Посмертну Фундацію ЕУ вплатила, замість квітів на могилу, друга жінка Наташка Круцько-Прятка.

Костюк Григорій. *На магістралях доби.* Статті на суспільно-політичні теми. Торонто-Балтимор, «Смолоскіп», 1983. — 292 стор. (дар Г. Костюка)

Винниченко Володимир. *Щоденник, 1921—1925.* Том другий. Ред. Григорій Костюк. Едмонтон-Нью Йорк, 1983. — 700 стор. (дар Г. Костюка)

Верига Василь. *Під сонцем Італії.* НТШ, Торонто-Нью Йорк-Париж-Сідней, 1984. — 255 стор.

Момгук Мурон. *Guide des sources d'archives sur les Canadian Ukrainians, Archives ethniques nationales. Texte en français et en anglais. Archives publiques Canada, Ottawa 1984.* — 42 p.

Бадзюк Мурон. *Etat de siège ou une nation en péril.* Paris, 1982. 105 p.

Тчорновіл Віatcheslav. *Je ne vous demande rien.* Paris, 1977. 191 p.

Австралія:

мгр. ДЕНИС ІВАН

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 3.002,—

Денис Іван, учитель, народився 28 вересня 1900 у місті Жовква в Галичині, де здобув початкову й середню освіту. Старшина австрійської армії на італійському фронті. 1918—21 в рядах Української Галицької Армії (УГА). Після знесення бойкоту польських високих шкіл кінчає правничий факультет Львівського ун-ту ступенем магістра. Бажаючи працювати серед народу переключається на вчителювання і цій новій професії остає вірним ціле життя. 1944 емігрує до Німеччини — ДіПі-табір Карльсруге. 1949 приїздить до Австралії й працює дальнє вчителем (Рідної Школи) у Ферфілді. Меценат Катедри Українознавства в Австралії (дол. 18.000) і добродій багатьох культурно-громадських, наукових, суспільно-політичних і харитативних установ і починів у Австралії.

Documents du Groupe Ukrainien pour l'application des accords d'Helsinki.
Paris, 1978, 44 p.

Jahrbuch der Ukrainekunde 1983. München. 408 p.

Ukrainian Canadians, Multiculturalism, and Separatism: An Assessment.
Edited by Manoly R. Lupul. CIUS, 1978. 177 p.

Swyripa Frances. Ukrainian Canadians. A Survey of their Portrayal in English-Language Works. CIUS, 1978. 179 p.

Kotsiubynsky Mykhailo. Shadows of Forgotten Ancestors. Translated by Marco Carynyk. CIUS, 1981. 127 p.

Ukrainian Serials. Research Report No. 2. CIUS, 1983. 62 p.

Film and the Ukrainians in Canada 1921—1980. Research Report No. I. CIUS, 1982. 76 p.

Ucrainica on Microform. Research Report No. 5. CIUS, 1984. 91 p.

Political Writings of Post-World War Two Ukrainian Emigres. Research Report No. 4. CIUS, 1984. 297 p.

Political Refugees and "Displaced Persons". 1945—1954. Research Report No. 2. CIUS, 1982. 424 p.

ОСТАННЄ СЛОВО ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА

(читане на зустрічах Акції-С-1985)

ШАНОВНА ГРОМАДО, ДОРОГІ СПІВРОБІТНИКИ, ПРИЯТЕЛІ:

Звертаюся до всіх Вас листовним шляхом, а не безпосередньо, бо стан моого здоров'я мені недозволив на далеку дорогу.

Я мав намір відвідати Вас, поінформувати про мою працю над «ЕУ» і «АЕУ», подякувати за співпрацю, разом з Вами відсвяткувати мое 85-ліття. Можу це зробити тільки посередньо, повторюю — листовно. Подорожі 85-літнього не є завжди легкі.

Як звичайно — на початок інформації: **«на фронті „ЕУ 2“** ситуація така: появився 47 зошит (останнє гасло «Чорне море»), вискладано решту гасел на літеру «Ч», в кінці цього року здамо до друку гасла на літеру «Ш» (серед них: Шевченко, Шевченкознавство). І це буде 48 зошит. Гасел на літери Щ, Ю, Я небагато і вони виповнять 49 зошит. Хотів би я їх дати до складу на весні 1986: незабаром і Доповнення і Ерата — і це буде 50 зошит; д-р Фіголь додасть ще список меценатів.

Прошу Божої ласки, щоб я ще побачив 10 том і погладив його... (як що Божа ласка, то навіть «вискочив» би до Вас на кілька днів і показав 10 том).

Одночасно працюємо над 2-м томом «АЕУ 2» (гасла на літери Г, Г, І, К, Л, М); в пляні закінчти цю роботу і переклад в наступному році.

Приємно мені, що можу Вам передати мої спогади «Мені 85» — 300 сторінок. Я щиро вдячний моєму приятелеві І. М. Кошелівцеві за дбайливе відредактування моєї книжки. Я вдячний Танасові Фіголеві, що подбав про швидкий друк моїх спогадів.

Але повернемося до найголовнішого. «Енциклопедії Українознавства» я віддав більшість моого життя. Я працював над нею безперебійно, почавши з 1948 року. За цих 37 років доконано величезне діло, видано 15 томів енциклопедій, які становлять суму знання про Україну і то правдивих, не зфальшованих. Цей твір потрібний для українців у розсіянні сущих, він служитиме для наших співвітчизників на Батьківщині як дороговказ, щоб спростовувати неправду окупанта. Це джерело, з якого черпатимуть чужинці, спраглі пізнати правду про наш великий край, про нашу Україну і його людність.

Нам вдалося виконати це величезне діло, чи не найтриваліше всієї української еміграції-діаспори, дякуючи співпраці чи не всіх науковців, що перебували і перебувають поза Україною. «Енциклопедія Українознавства» згуртувала навколо себе найкращі сили, якими пишається українська спільнота. Якщо нам вдалося реалізувати це нелегке діло, то також завдяки допомозі найширших кіл української громади, яка увесь час жертвоно підтримувала нас грошима. Ми пишаємося з того, що «ЕУ» увесь час була

ФІНАНСОВАНА ВИКЛЮЧНО ДОБРОВІЛЬНИМИ ПОЖЕРТВАМИ СВІДОМІХ УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ. Цим шляхом складаю якнайсердечнішу подяку як всім співробітникам за довголітню співпрацю, так і всім меценатам, добродіям і жертвоздацям, які допомогли, щоб правду про Україну довідався весь світ.

Але на цьому не кінець. Ми ще не закінчили працю над «Енциклопедією Українознавства». Як кожну енциклопедію, її потрібно доповнювати, оновлювати, усучаснювати. Якщо дозволятъ обставини, видамо її не тільки англійською мовою, але й іншими мовами. Тому я закликаю свідому українську патріотичну громаду допомогти, щоб пра вда про нашу Україну була вічною. Вірю, що й цим разом, Ви виконаете Ваш громадський об'язок для загального добра.

Вітаю Вас і ще раз дякую за все, що Ви зробили для нашого великого діла.

Сарсель, 26 вересня 1985.

Вам відданий

(—) Володимир Кубійович

ЗВЕРНЕННЯ до любителів і прихильників ЕУ в ЧІКАГО й околиці:
Просимо складати пожертви на ЕУ (фундації)
на конто ч. 23077 в касі «САМОПОМОЧІ»,
а у всіх інших справах ЕУ звертатися
до секретаря KOMISIЇ ЗВ'ЯЗКУ ЕУ інж. Романа Зацяя:

Mr. Roman Za j a c e , 2200 W. Cortez St., CHICAGO, Ill. 60622
Tel.: (312) 384-7559 (priv.); (312) 751-5747 (office)

В ЗДА просимо виписувати чеки на КОРПОРАЦІЮ:

FOUND. of FR. ENCYCL. of UKRAINE, Inc. (це скорот!)

Повна назва корпорації звучить:

THE FOUNDATION OF
FRIENDS OF THE ENCYCLOPEDIA OF UKRAINE, INCORPORATED
Чеки висилати на адресу секретаря Корпорації:

Mrs. Yaroslawa OLESNYCKYJ
6 Nebraska Dr.
Matawan, N. J. 07747
Tel.: (201) 583-8035

проф. д-р ХРАПЛІВИЙ ЗІНОВІЙ ВОЛОДИМИР
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Храпливий Зіновій Володимир, професор фізики, народився 15 березня 1904 в Лисівцях, повіт Заліщики, Галичина, в родині учителя Василя і Стефанії з Ганкевичів. Студії фізики і математики відбував на ун-тах: Відня, Krakova і Львова; 1932 промовдано його на д-ра філософії. 1939—41 проф. теоретичної фізики на ун-ті Івана Франка у Львові. 1945—47 проф. УНРРА ун-ту і на фармацевтичному відділі УТГІ в Мюнхені. Від 1948—74 проф. фізики на ун-ті Ст. Люіс, Мізурі, ЗДА. Автор низки наукових праць, перекладів, підручників і словників (уживав псевдоніму: Лисівецький). Дійсний член НТШ (1938), «Амерікан Фізікал Сосасті», та «Нью Йорк Академі оф Саенсис». Помер 1 жовтня 1983 і похований на цвинтарі св. Андрея у Баванд Бруку. Залишив дружину Марію, сина д-ра Андрія, дочку Леню і п'ять внуків.

Посмертну фундацію ЕУ у пам'ять мужа зложила дружина Марія Курилещ-Храплива.

Для нас важливо, щоб осередок у Сарселі мав змогу займатися насамперед такими науковими проблемами, якими тепер ніхто не може займатися на Рідних Землях, і такими, які репрезентують нашу культуру перед чужинцями. Коли большевики спотворили наше минуле й сучасне і в своїх виданнях, енциклопедіях і т. д. перекручують факти, промовчують події, викидають цілій ряд імен наших діячів, ... то ми мусимо видавати наші енциклопедії і в них правильно висвітлювати всі українознавчі предмети та зберігати імена й події, зокрема сучасні, цінні для нашої історії. Це саме стосується до підручників з історії, географії, літератури, як і до всіх інших українознавчих наукових праць.

(Цитата з інформаційної брошурки «Сарсель» — перша сторінка якої див. в 26-му числі «Вістей із Сарселя» — видання: Париж 1955, стор. 13)

Б А Л А Н С Н ТШ-Сарсель

31 грудня 1985

	фр. фр.	фр. фр.
	активи:	пасиви:
1. Каса	826,28	
2. Поштове чекове конто	1.745,38	
3. Банк	52.226,30	
4. Бібліотека	0,01	
5. Рухомості	0,01	
6. Довжники і вірителі	225.944,38	28.260,91
7. Запасний фонд		305.653,68
8. Із запасного фонду	53.172,23	
		<hr/>
	333.914,59	333.914,59

РАХУНОК ВИДАТКІВ І ПРИБУТКІВ

1. 1. — 31. 12. 1985

	видатки: прибутки:
1. Платні і соц. свідчення	304.100,68
2. Податки	6.077,95
3. Опал	54.622,83
4. Вода	10.402,40
5. Репрезентація	4.587,78
6. Харчівня	115.948,30
7. Фото-друки	468,73
8. Город	6.848,55
9. Електрика-газ	22.698,86
10. Телефон	22.141,07
11. Поїздки і транспорт	16.618,90
12. Бюрове пристосування	21.160,52
13. Поштові оплати	9.748,27
14. Загальна адміністрація	15.010,98
15. Різне	1.502,20
16. Бібліотека	20.674,77
17. Рухомості	6.662,—
18. Ремонт будинків	40.803,—
19. Фундації	626.905,56
20. Із запасного фонду	53.172,23
	<hr/>
	680.077,79
	680.077,79

Сарсель, 1 травня 1986.

(—) Атанас Фіголь
фін. реф.(—) Володимир Годис
скарбник

БАЛАНС В-ТВА «КНИГА»
на 31 грудня 1985

	н. м.	н. м.
	активи:	пасиви:
1. Рухомості	1,—	
2. Товарі (запас томів ЕУ)	133.351,88	
3. Довжники	149.839,58	
4. Представники	103.274,24	
5. Інші активи	558,71	
6. Наперед заплачені податки	828,09	
7. Банк	34.003,05	
8. Поштове кonto	815,84	
9. Каса	1.379,03	
10. Невплачені ще уділи	22.500,—	
11. Віритеї (НТШ)		382.162,24
12. Резерва на податки		18.000,—
13. Основний капітал		50.000,—
14. Недобір	3.610,82	
	<hr/>	<hr/>
	450.162,24	450.162,24

РАХУНОК ВИДАТКІВ І ПРИБУТКІВ
1. 1. — 31. 12. 1985

	видатки: прибутки:
1. З продажу товарів закордоном	16.579,97
2. З продажу товарів у Німеччині	5.391,35
3. Дохід з капіталу	11.595,32
4. Товаровий вклад	19.072,—
5. Платні й соц. забезпечення	16.375,91
6. Кошти приміщення	2.101,—
7. Порторія	5.598,50
8. Транспорт і поїздки	2.137,38
9. Банкові кошти	271,19
10. Телефони	1.557,63
11. Датки	120,—
12. Бюрове приладдя	414,53
13. Правна порада	1.536,70
14. Інше	214,15
15. Недобір	15.832,35
	<hr/>
	49.398,99
	49.398,99

Гермерінг, 17 червня 1986.

(—) Едуард Шікер
Уповноважений для справ податків
і провірки балансів

ПАТРОНАТ НТШ-Сарсель — Т О Р О Н Т О
Б А Л А Н С на 31. 12. 1985

	активи:	пасиви:
1. Банки	\$ 72.875,41	
2. Інвестиції	" 157.367,14	
3. Інше	" 3.000,—	
4. Майно на 31 грудня 1984	" 193.443,90	
5. Надвіжка 1985	" 39.798,65	
		<hr/>
	\$ 233.242,55	233.242,55

РАХУНОК ВИДАТКІВ І ПРИБУТКІВ

1. 1. — 31. 12. 1985

	видатки: прибутки:
1. Дотації на Сарсель	\$ 54.075,—
2. Кошти продукції ЕУ	" 26.842,66
3. Інші видання НТШ: Статистичні таблиці; «Мені 85»	" 27.826,65
4. Кошти Акції-С — 1985	" 22.064,91
5. Адміністраційні видатки	" 690,90
6. Перехідні суми	" 500,—
7. Фундації ЕУ (датки)	" 103.508,35
8. Відсотки	" 7.189,26
9. «Замість квітів»	" 9.961,70
10. Фундації п-тва Кубійовичів	" 3.600,—
11. Зустрічі	" 42.805,—
12. Продажа видань НТШ	" 4.674,46
13. Перехідні суми	" 60,—
14. Надвіжка 1985	" 39.798,65
	<hr/>
	\$ 171.798,77
	171.798,77

Торонто, в квітні 1986.

За Патронат НТШ-Сарсель:

(—) мір. Богдан Кальба
книговод

(—) Наталяка Закідальська
скарбник

Grabowicz George G. *The Poet as Mythmaker: A Study of Symbolic Meaning in Taras Shevchenko*. HURI, 1980. 185 p.

Grabowicz George G. *Toward a History of Ukrainian Literature*. HURI, 1980. 108 p.

Hunczak Taras. *The Ukraine, 1917—1921: A Study in Revolution*. HURI, 1977. 424 p.

Список ч. 40

охоплює пожертви на ЕУ за рік 1985, які надійшли безпосередньо або посередньо через наших представників до НТШ в Сарселі продовж 1985 року.

З. Д. А.

Балтімор

Відділ ч. 320 УНС — Братство Пресв. Тройці —								\$	50,—
дотепер за час 1959—85 \$ 1.479,—	.	.	.	.	.	.	.	"	
Українська Кредитова Кооператива	.	.	.	.	.	.	.	"	100,—

Боффало

Дзюба Малина	.	.	.	.	.	.	.	"	25,—
Допомогова Секція при УККА	.	.	.	.	.	.	.	"	500,—

Гантер, Н. Й.

Бук Андрій	.	.	.	.	.	.	.	"	100,—
мгр. Салик Степан	.	.	.	.	.	.	.	"	500,—

Міннеаполіс — Ст. Пол

Білецька Марія	.	.	.	.	.	.	.	"	5,—
Соловей Оксана	.	.	.	.	.	.	.	"	36,—
інж. Янович Іван	.	.	.	.	.	.	.	"	24,—

Ньюарк

Когутяк-Гладка Марія — [в пам'ять брата бл. п. Нестора Когутяка (Мюнхен) — посмертна фундація ЕУ, разом дотепер \$ 1.500,—]	.	.	.	.	.	.	.	"	500,—
Кредитова Кооператива «Самопоміч»	.	.	.	.	.	.	.	"	250,—

Нью-Йорк

Гробельський Стефан і Надія	.	.	.	.	.	.	.	"	550,—
Доберчак Тетяна	.	.	.	.	.	.	.	"	10,—
Косович Дмитро і Стефанія	.	.	.	.	.	.	.	"	250,—
Коць Маріян	.	.	.	.	.	.	.	"	100,—
д-р Падох Ярослав	.	.	.	.	.	.	.	"	500,—
СУА — 64 Відділ	.	.	.	.	.	.	.	"	180,—
Феденко Степан	.	.	.	.	.	.	.	"	1.000,—

Трентон

Збірка п. Лариси Онишкевич (в 1984 р.):									
д-р Корчмарик Богдан і дружина	.	.	.	.	.	.	.	"	20,—
Обаранець Остап і Галина	.	.	.	.	.	.	.	"	20,—
Онишкевич Всеволод	.	.	.	.	.	.	.	"	10,—
Онишкевич Любомир і Лариса	.	.	.	.	.	.	.	"	25,—

Плис Олег і Ярослава	"	10,—
Семко Олександер і Ірина	"	10,—
Сеник Ігор і Дарія	"	20,—

1985

д-р Гіль Зиновій і Володимира	"	35,—
Дубик Ольга	"	25,—
Кузик Дарія	"	255,—
Микитин Іван і Оксана	"	20,—
Самосій Анна	"	20,—
д-р Сендзік Теодосій	"	25,—

Філядельфія

Вомпель Роман	"	250,—
Горбачевська Дора	"	35,—
Карп'як Марія, артистка українських театрів, померла 5 липня 1984 у Філадельфії, із спадку (виконавець заповіту: Віра Левицька)	"	4.326,—

Цінцинати — Огайо

д-р Жизномирський Зенон з дружиною	"	100,—
проф. д-р Іван Кохан з дружиною	"	750,—
Крушельницький Любомир з дружиною	"	100,—
д-р Мельник З. Лев з дружиною	"	200,—

З бірнє

Бріярвуд, Н.-Й. — Кічуровська-Кебало	"	120,—
Вашингтон — д-р Олійник Степан	"	60,—
Детройт — Панчак Іван	"	100,—
Кергонксон — Повх Марія	"	60,—
Клівленд — Паньків Юлія	"	100,—
Натлей, Н. Дж. — Бачинський Юліян	"	15,—
Нью Гейвен — Пікас-Витвицька Параксевія	"	100,—
Орендж, Н. Дж. — Сенежак С. і В.	"	100,—
Петербург, Фл. — Лесько Іван	"	100,—
Сан Франціско — д-р Шумелда Яків	"	40,—
Честер, Па. — Стельмах Іван	"	500,—
Чікаго — Пл. Курінь «Ti, що греблі рвуть»	"	500,—

К А Н А Д А

Йорктон

о. Гардибала Петро	"	100,—
Брік Микола (Нік) — спадок	"	2.284,32

З б і р н е

Ванкувер — Диба Юрій (разом дотепер \$ 1.500)	.	.	.	.	.	.	.	,	1.000,—
Вінніпег — Атаманюк Михайло	.	.	.	.	.	.	.	,	10,—
Едмонтон — Корбабич Іван	.	.	.	.	.	.	.	,	10,—
Монреаль — Укр. Кред. Спілка	.	.	.	.	.	.	.	,	66,—
Торонто — Валер Микола	.	.	.	.	.	.	.	,	20,—

І Н Ш И К РАЇН И

А в с т р а л і я

Бассендін — Байгерич Дмитро	.	.	.	.	.	.	.	,	1.000,—
Гірслей Парк, НСВ — Денис Іван	.	.	.	.	.	.	.	,	2.000,—
Ловер Мічем, С. А. — бл. п. Коздоба Кузьма, посмертна фундація ЕУ, див. у цьому числі «Вістей із Сарселью»	.	.	.	.	.	.	.	,	1.300,—
Мельборн — еп. Прашко Іван	.	.	.	.	.	.	.	,	100,—
Нортгем — Микитюк Ярослав і Любов з Костецьких — в пам'ять братів: Сергія Костецького і о. Луки Володимира Микитюка	.	.	.	.	.	.	.	,	1.000,—
Сідней — Безкоровайний М.	.	.	.	.	.	.	.	,	100,—
“ — СУА — Відділ сусп. опіки	.	.	.	.	.	.	.	,	600,—

А в с т р і я

Віден — д-р Дзерович Дарія — в пам'ять мужа д-ра Маркіяна Дзеровича	.	.	.	.	.	.	.	,	500,—
---	---	---	---	---	---	---	---	---	-------

А н г л і я

Герте — Білій Нестор	.	.	.	.	.	.	.	,	550,—
----------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	-------

Б е л ь г і я

Антверпен — проф. д-р Зелений Петро	.	.	.	.	.	.	.	,	10.100,—
-------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	----------

I т а л і я

Рим — архиєп. Марусин Мирослав	.	.	.	.	.	.	.	,	100,—
--------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	-------

Н і м е ч ч и н а

Мюнхен — д-р Мялковський Володимир	.	.	.	.	.	.	.	,	60,—
“ — В-тво «Молоде Життя»	.	.	.	.	.	.	.	,	866,46

Ф р а н ц і я

Париз — еп. Гринчишин Михайло	.	.	.	.	.	.	.	,	1.000,—
“ — проф. Кубійович Володимир	.	.	.	.	.	.	.	,	3.600,—
“ — інж. Маслов Микола	.	.	.	.	.	.	.	,	800,—
“ — Сірецька Олена з Черновець	.	.	.	.	.	.	.	,	40,—

Замість квітів на могили:

бл. п. д-р Білецький Володимир, Куягога Фолс, Акрон Огайо, зложили: Закидальський Тарас і Оксана, Торонто По \$ 25,—: 1. Закидальська Наталія, 2. Максимів Осипа Зелена Ольга	\$ 50,— 50,— 15,—
Р а з о м :	\$ 115,—
бл. п. Весела Стефанія, Рочестер, Н.-Й., зложили: Заки- дельські Н. О. і Т., Торонто	” 50,—
По \$ 25,—: 1. Максимів Осипа, 2. Крайчик Роман і Ольга	” 50,—
По \$ 20,—: Веселій Василь і Юлія, 2. Медвідська Наталія	” 40,—
Р а з о м :	\$ 140,—
бл. п. Герасименко Ганна — зложили Закидальська Наталія	” 100,—
Руденська Дарія	” 50,—
Соколик Ярослав і Оксана	” 25,—
По \$ 20,—: 1. Боднарук Лідія, 2. Винницька Ярослава, 3. Шкільник Ілля	” 60,—
Р а з о м :	\$ 235,—
бл. п. проф. Завадович Роман — вплатив: Бачинський Юліян, Натлей, Н. Дж.	” 15,—
бл. п. Залеська з Кордубів Стефанія, Монреаль — вплатили: Роніш Осип і Зоя	” 30,—
Сенишин Євген і Галина	” 25,—
Король Стефанія	” 15,—
Сенчук Стефанія	” 10,—
Р а з о м :	\$ 80,—
бл. п. інж. Кульчицький Євген, Детройт — зложила дру- жина Фалина (разом дотепер: \$ 3.000)	” 2.000,—
бл. п. Лабка Ярослав, Трентон — зложили — в 1984 р. По \$ 25,—: 1. Гоеевич Ольга, 2. мгр. Костюк Іван і Галина	” 50,—
По \$ 10,—: 1. Городиський Зенон, 2. Караневич Дарія, 3. Корчмарик Богдан, 4. Микитин Ростик і Джіна, 5. Тур- чин Андрій і Ірина	” 50,—
Р а з о м :	\$ 100,—
бл. п. інж. Лапичак Андрій, Мейплвуд, Н. Дж. — (в 1984 р.) зложила дружина в пам'ять мужа	” 50,—

бл. п. М ос ора Михайлина — зложила в пам'ять мами дочка Люба Мосора-Лапичак	,	50,—
	Р а з о м :	\$ 100,—
бл. п. М риглоцький В., Трентон — зложили в 1984 р.: Мриглоцька Люба	,	65,—
Яворська Віра	,	25,—
Костюк Іван і Галина	,	10,—
	Р а з о м :	\$ 100,—
бл. п. Н о в а к і в с ь к и й Роман — вплатив: Левицький Мирон, Торонто	,	50,—
бл. п. д-р О л е с н и ц ь к и й Богдан, зложили: Ключник Ірина, Лос Анджелес	,	100,—
Олесницький Остап і Слава	,	100,—
	Р а з о м :	\$ 200,—
бл. п. Інж. О н и ш к е в и ч Володимир, Джерсі City — зложили жертводавці (список див. при біографії (+ фото) у цьому числі «BiC»)	,	1.400,—
бл. п. П р о ц ь Володимир — зложили: По \$ 50,—: 1. Галан Орест, Метісон, 2. Цимбалістий Любомир, Едмонтон	,	100,—
бл. п. ред. Скорупський Володимир, Торонто — зложили: Скорупська Марія, дружина	\$	200,—
По \$ 100,—: 1. Повх Mіра — Мінерал Спрінг, 2. Повх Г. — Блюмфілд Гіллс, 3. Геруляк Богдан і Марта із Скорупських — Нью-Йорк, 4. Рущицький М. І. — Денвер, 5. Вілик Л. Л. Рочестер	,	500,—
По \$ 50,—: 1. Ніньовський І. — Фаірпорт, 2. Юхименко Олександер і Раїя, 3. Остапович Володимир і Уляна, 4. Губенко Петро, 5. Ковальський Микола, 6. Закідалські Н., О. і Т., 7. Трусевич Таня, 8. Бурак Л. В.	,	400,—
По \$ 40,—: 1. Борис Євген і Олена, 2. Ринденко Трохим, 3. Келебай Ярослав	,	120,—
По \$ 30,—: 1. Бойцун Анна, 2. Палієнко Василь, 3. Пиць Богданна	,	90,—
По \$ 25,—: 1. Осадца — Трентон, 2. Голод Марія, 3. Головата Юлія, 4. Вацік Василь, 5. Спольська Марія, 6. Копач Роман і Олександра, 7. Грибівська Світлана, 8. Зорич Ярослава, 9. Коморовський Андрій, 10. Шологон Сте-		

пан — Дургам, 11. Завадівський Фердинанд і Марія —		
Дургам, 12. Верига Василь, 13. Білк Р. Г., 14. Яців Богдан і Іванна, 15. Іванишин Дарія	„	375,—
По \$ 20,—: 1. Зелез Володимир і Ярослава — Рочестер		
2. Лаба Степанія — Рочестер, 3. Семків Л. М. — Рочестер, 4. Мельник Бронислава, 5. Білк Л. Ц., 6. Задойко Олекса, 7. Колісник Роман, 8. Бігус Мирослав, 9. Максимів Осипа, 10. Дрогомирецький І., 11. Литвин Лев, 12. Крохмалюк Любомир, 13. Палій Ліда, 14. Стиранка М. М., 15. Купа Софія, 16. Тарнавський Омелян і Олександра, 17. Кривинюк Василь і Орися, 18. Кузь Володимир, 19. Максимець Василь, 20. Сокольський Остап, 21. Харак Слава, 22. Ледуховська Оксана, 23. Пасіка В., 24. Гарас Орися, 25. Сеньків Роман, 26. Козаченко В., 28. Остапчук Трофим	„	560,—
По \$ 15,—: 1. Іванишин Олена, 2. Горохович Антоніна	„	30,—
По \$ 10,—: 1. Копистянський Юрій і Марія, 2. Барабановський Д. Л., 3. Мицик Марія, 4. Маціївська Марія, 5. Штотринець Микола, 6. Самчук Улас, 7. Федорович Василь, 8. Темник Дарія, 9. Гава М., 10. Цвік Ольга, 11. Бибик Василь, 12. Білк Юрій, 13. Похмурська Ляриса, 14. Лазор Василь, 15. Бойчук Іван, 16. Білк Софія	„	160,—
По \$ 5,—: 1. Бардин Анна 2. Хахула Теодор	„	10,—

бул Шкільник Павлина в десяти річницю смерти зложили:

Шкільник Навінів, в десятку річницю смерти, зложили.	
Шкільник Ілля, муж	1.000,—
Зкидальська Наталка	50,—
Реплянський Григорій і Марія	25,—
<i>По \$ 20.—: 1. Тикула С., 2. Перфецький Лев і Марія, 3.</i>	
<i>Клюфас Олександер, 4. Саламон Василь і Галина, 5.</i>	
<i>Шкільник Анастазія, 6. Реплянська Марта, 7. Харак Слава</i>	140,—
<i>Максимів Осипа</i>	15,—
<i>По \$ 10.—: 1. Ломага Роман і Ярослава, 2. Чайківська</i>	
<i>Марія, 3. Колтун Михайло і Ева, 4. Сілецький Яків і Єн-</i>	
<i>генія, 5. Буката Леоніля, 6. Шкільник Марія</i>	60,—
<i>По \$ 5.—: 1. Гавряк Василь і Ева, 2 Зволинська Ярослава</i>	10,—

Р а з о м : . . . . \$ 1.300,—

Pritsak Omeljan. *The Origin of Rus. Volume I: Old Scandinavian Sources other than the Sagas.* HURI, 1980. 902 p.

Zilyans'kyj Ivan. A Phonetic Description of the Ukrainian Language. HURI, 1977, 211 p.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА

відбулися в середу, 11 грудня 1985, в Торонті — ПОМИНКИ, на яких виголошено три довіді: Євгена Бориса, Богдана Стебельського і Василя Вериги; містимо їх дальше:

Євген Борис

ВСТУПНЕ СЛОВО

Всечесні Отці! Вельмишановні Пані й Панове!

Дорогі приятелі Покійного проф. Володимира Кубійовича!

Як голова Центрального Патронату НТШ-Сарсель у Торонті відкриваю сьогоднішні жалібні сходини.

Голова Патронату-НТШ-Сарсель — дир. Євген Борис

Перш за все дозволяю собі привітати представників наших установ, які погодилися разом з нами відсвяткувати ці поминки, а саме д-ра Богдана Стебельського, голову НТШ у Торонті, який довгі роки приятелював з проф. Кубійовичем. Доказом цьому, що проф. Кубійович тримав до хресту його сина Ігоря.

Широ вітаю проф. Данила Гусара-Струка, керуючого редактора і директора проекту АЕУ-2, який відповідає за видання Енциклопедії України англійською мовою.

Приємно мені привітати мгра Василя Веригу, заслуженого журналіста, редактора і письменника, представника Дивізійників.

Жалібна Громадо! Вітаю Вас щиро-сердечно і дякую, що Ви прибули на ці поминки, щоб вішанувати визначного науковця, державного мужа, якого найвищим ідеалом і законом завжди було добро рідного народу і його майбутнього.

Підвівши з місць вшануймо Дорогого нам Покійника двохвилинною мовчанкою. . . Щиро дякую.

Численні сучасники проф. Кубійовича, визначні громадяни, науковці, політики і громадські діячі високо оцінювали його діяльність, але найкраще зможемо зrozуміти і оцінити його особовість на основі його власних думок виражених словом чи письмом.

Тому я вибрав кілька уривків з його творчості, які дозвольте мені відчитати.

У 1941 році проф. Кубійович був Провідником Українського Центрального Комітету в Krakovі, він писав у «Краківських Вістях» (17. 3. 1941, ч. 57 (213).

«За оборону ідейності і жертвенности»:

«Ідейність і жертвенність це дві підставові чесноти, що на них основуються всі інші моральні вартості, як одиниці так, і цілої суспільності. Це неначе два крила — духові двигуни, що підносять людину вгору понад приземний матеріалізм та низький егоїзм, так, що сміло можна сказати, що без ідейності та жертвенності людина властиво не заслуговує на почесну назву людини.

А обі ці чесноти органічно із собою злучені, неначе дві сторони тієї самої медалі. Ідейність — це оцінка всіх життєвих вартостей з погляду високої Ідеї, а жертвенність — це практичний вияв цього ідейного підходу до життя.

Як віра без діл мертві, так ідейність без жертвенності є пустим звуком, фразою без жизнього змісту, облудною позою.

Словом, справжня ідейність у практиці виявляється як жертвенність у різному виді, починаючи від грошової жертвенності та кінчаючи на готовості віддати для ідеї свій труд, енергію, здоров'я, ба навіть саме життя.» Кінець цитати.

І всі ми мусимо ствердити, що проф. Кубійович не тільки проповідував, але все життя служив тим своїм високим ідеалам посвяти і жертвенності.

Це Його КРЕДО, Його ВІРУЮ, якому він був вірний весь свій вік.

Після закінчення Другої світової війни 1945 року, проф. Кубійович був переконаний, що ми, втікачі від російсько-большевицького терору, прибувиши у новий вільний світ, маємо обов'язок приєднувати прихильників самостійної України. Тому він почав видавати Енциклопедію Українознавства.

У 1948 році в публікації «Сучасне і Минуле» проф. Кубійович писав:

«...І завдання української науки й форми організації наукового світу мусить випливати із безпосереднього зв'язку з життям. В сьогоднішніх трагічних для нашої нації часах, український учений повинен в першу чергу займатися не тими проблемами, які йому особисто любі й милі, але тими, які сьогодні зв'язані з проблемами нації. Серед сотень проблем повинен український учений присвятити свій труд в першу чергу тим, на розв'язку яких жде нація і сучасне життя...»

А в 1963 році у «Листах до Приятелів» проф. Кубійович писав:

«Без плекання духовних і культурних цінностей, ми не можемо продовжувати нашого існування еміграції... і помогти краєві. ... Пам'ятаймо, в усіх наших посуненнях, що на нас дивляться мільйони братів на рідних землях, вони дивляться на те, що ми робимо.

Пам'ятаймо, що ми для них нація. Постійна думка про край і поневолених братів, може нам дати внутрішній поштовх до творення конкретних діл для України і дозволить притягнути до ідейної праці людей з молодшого покоління...»

Впродовж сорок трудолюбивих років проф. Кубійович, як головний редактор виготовив 15 томів Енциклопедії України у різких виданнях.

Але щоб запевнити дальше життя Енциклопедії Президія НТШ у Сарсель постановила здобути мільйоновий фонд для постійного доповнювання, усучаснювання та видавання іншими мовами.

Д-р Фіголь у співпраці з нашим Патронатом зорганізував у 23-ох містах США, Канади і Австралії зустрічі з громадянством, а проф. Кубійович мав надію, що він візьме участь у кількох зустрічах, тимбільше, що він мав приїхати на наш континент у справі 2-го тому англомовної Енциклопедії.

Однак не судилося. Коли він був у шпиталі для провірки, лікарі не дозволили йому їхати. Тоді він звернувся до нас такими словами:

«Шановна Громада, Дорогі Співробітники, Приятелі:

Звертаюся до Вас всіх листовним шляхом, а не безпосередньо, бо стан моого здоров'я мені не дозволив на далеку дорогу.

Я мав намір відвідати Вас, поінформувати про мою працю над «ЕУ» і «АЕУ», подякувати за співпрацю, разом з Вами відсвяткувати мое 85-ліття. Можу це зробити тільки посередньо, повторюю — листовно. Подорожі 85-літнього пана не є завжди легкі»...

Далі йде точний опис праць над Енциклопедіями, а на закінчення проф. Кубійович про Енциклопедію писав:

«...Нам вдалося виконати величезне діло, чи не найтриваліше всієї української еміграції-діаспори. Завдяки співпраці чи не всіх науковців, що перебували і перебувають поза Україною. Енциклопедія Українознавства згуртувала навколо себе найкращі сили, якими пишеться українська спільнота. Якщо нам вдалося реалізувати це нелегке діло, то таки завдяки допомозі якнайширших кіл української громади, яка увесь час жертвоно підтримувала нас грошима. Ми пишасмося з того, що «ЕУ» увесь час була фінансована виключно добровільними пожертвами свідомих українських патріотів.

Цим шляхом складаю якнайсердечнішу подяку як всім співробітникам за довголітню співпрацю, так і всім меценатам, добродіям і жертводавцям, які допомогли, щоб про правду про Україну довідався весь світ.

Але на цьому не кінець. Ми ще не закінчили праці над «Енциклопедією Українознавства». Як кожну енциклопедію, її потрібно доповнювати, оновлювати, усучаснювати. Якщо дозволять обставини, видамо її не тільки англійською мовою, але й іншими мовами. Тому я закликаю свідому українську патріотичну громаду допомогти, щоб правда про нашу Україну була вічно живою. Вірю, що і цим разом, Ви виконаєте Ваш громадський обов'язок для загального добра.

Вітаю Вас і ще раз дякую за все, що Ви зробили для нашого великого діла. Вам відданий Володимир Кубійович».

Сарсель, 26 вересня 1985 року.

*

Запланований цикл Зустрічів для здобуття «Мільйонового Постійного Фонду Енциклопедії» розпочали ми в Нью-Йорку 28 вересня.

Відтак, згідно з календариком, відбулося це 10 Зустрічів з гарними успіхами, а коли 2-го листопада я був з д-ром Фіголем в гостиннім домі докторів Войчишинів для Зустрічі в Оттаві, вранці одержали ми телефо-

Австралія:

«КАРПАТИ» — УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА
в Сіднеї

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Дирекція «Карпати» 1985—86

Зліва: сидять — Ю. Сивак, Віра Боднарук, І. Ільків (голова), Р. Менцінський; стоять — С. Шиян, діякон Ж. Коломиець, Ю. Кошарський, В. Гладкий (керівник), Р. Теодорович, Є. Полохач.

«Карпати», українська кредитова спілка при парафії укр. кат. церкви св. Андрія в Сіднеї, заснована 15 листопада 1970; тоді вписалося 250 членів й обрано дирекцію з 9 осіб. Кооператива охопила все українське громадянство без різниці релігійних, партійних, чи будь-яких групових поділів. На день першої декади 1980 «Карпати» мали 6,5 мільйонів доларів вкладів. 1979 перенесено головне бюро з приміщеній при Братській Школі св. Андрія до власного кооперативного будинку, що його закуплено й ремонтовано 1977. Філії були організовані в Канберрі, Волонгонгу і Ньюкастель; сьогодні діє тільки Ньюкастель. На 1 січня 1986 кредитівка має 13 мільйонів майна і затруднює 6 працівників; керівником бюро є В. Гладкий.

ном від проф. А. Жуковського зі Сарселю сумну вістку, що проф. Кубійович відійшов у вічність.

Треба було подумати і вирішити, що робити в цій новій ситуації.

Зрозуміло, що д-р Фіголь повинен далі продовжувати заповіджені і узгіднені проф. Кубійовичем і громадянством зустрічі. А мені треба було поїхати до Сарселю, щоб ушанувати пам'ять Великого Покійника і упорядкувати його спадщину.

Похорон почався в катедральному храмі в Парижі. Вщерь заповненій церкві представниками нашої діяспори зі всіх осередків і місцевим людом, Владика Михаїл Гринчишин в супроводі шести священиків відправив Службу Божу, а Панахиду сослужив православний панотець.

Дуже гарно співав хор. Трумна була високо поставлена і ціла до долу вкрита вінками з живих червоних квітів. За їхнім звичаем як останнє цілування кожний кропив домовину.

Владика Михаїл попрощав Покійного дуже змістовою проповіддю, на закінчення якої сказав:

«... Володимир Кубійович — була це людина скромна й невибаглива, але людина глибоких переконань і геройської посвяти. Посвяти для науки, для культури, для наукового і духового збагачення свого народу.

Дійсно з подивуздною посвятою й жертвою працював і трудився для збагачення українського народу та його духової культури.

Ось такі то правди вичитуємо в книзі життя Володимира Кубійовича: посвята, жертарство, витривалість, послідовність, праця, наука, любов до свого народу, до своєї спадщини, до своєї культури.

Таку то і свою спадщину передав він нам. Такі то поучення треба нам черпати з книги життя Володимира Кубійовича. Він нас учить як треба святій справі служити.

Хтось сказав: Не легко буде заступити Володимира Кубійовича. А я кажу, що ніхто не може його заступити, бо він був унікальний. Був він інституцією, установою. Такого другого нема.

А далі? Що треба робити? Продовжувати й завершити діла й задуми які розпочав. За його прикладом і взором працювати та завершити ті візії, які горіли в душі Володимира Кубійовича.

І це буде його пам'ять серед нас — вічна й незнищима, Його пам'ять серед вдячного українського народу».

*

Що до останнього заклику проф. Кубійовича, то ми в більшості його виконали. На 16-ти зустрічах на нашім континенті, ми придбали більш чим пів мільйона доларів і сподіваємося, що з Австралією, де ще відбуваються зустрічі, разом осягнемо близько 600 тисяч. Буде певно бракувати 400 тисяч до повного мільйона, тому мусимо далі працювати.

На кінець повідомляю, що у цій новій ситуації по відході проф. Кубійовича, рішено існуючий на правах секції НТШ Інститут Енциклопедії Українознавства назвати Інститутом Енциклопедії України ім. Володимира Кубійовича.

Схвалено видати науковий збірник, присвячений Його пам'яті, і відкрити меморіальну кімнату Володимира Кубійовича у Сарселі.

Науковий Осередок НТШ у Сарселі продовжуватиме праці з проф. А. Жуковським, проф. Василем Маркусем, панею Софією Яневою, панною Іриною Попович (з Бельгії) та іншими працівниками головно для енциклопедичних видань.

Що до англомовної Енциклопедії України, то маємо право бути оптимістами. Проф. Данило Струк, повний ентузіазму і енергії, є керівником торонітського бюро Канадського Інституту Українських Студій з осідком в Едмонтоні. Він зі своїми молодими працівниками, як міг Сенкусь, д-р Тарас Закидальський, пані Марія Пасіка, пані Рома Янчинська та інші співпрацівники, перекладають українські тексти на англійську мову.

ЛАВРІВСЬКИЙ ЮРІЙ і ІРИНА
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 2.355,—

Лаврівський Юрій, одна з визначних постатей українського театрального світу — співак, актор, педагог, диригент і композитор. Народився 28 березня 1909 в Ніску, в сім'ї лікаря д-ра Володимира (брата фельдмаршала австрійської армії — Марцеля Лаврівського) і Наталії з Зубрицьких. Пізніше родина переїхала до Бережан, де виріс Юрій. Рід Лаврівських, це давній боярський рід. Своїм коренем сягає князя Лева. Мав він свій герб: на блакитному полі пів-місяць і шестикутня зірка; на середині місяця золота стріла. Юрій здобув музичну освіту у Львівській консерваторії (учень проф. Любінецького), педагогічну на Львівському ун-ті. Ірина з дому Пашковська, драматична акторка, конферансье, декляматорка, перекладач англійської і німецької мов; авторка повісті для молоді «Перший козак в Америці» (нагороджена на 5-му конкурсі УЛФ ім. Івана Франка в Чікаго) і сотні казочок для дітей (на платівках і друком) відомі в радіопередачах: «говорить Тета Ірена!» — вона теж великий і невтомний приятель НТШ у Сарселі і ЕУ. Народилася 22 жовтня 1918 в Бережанах, де закінчила гімназію. Абсольвент Драматичної школи (проф. Чеслав Кжижановські) у Львові. Обоє, з чоловіком Юрієм, виступали в бережанському театрі, перетвореному пізніше на Театр тернопільської області, в Оперному Театрі у Львові і у «Веселому Львові», з яким виїхали на еміграцію. В Німеччині Юрій давав власні концерти при акомпаніменті Богдана Перфецького; в Америці був керівником (18 років) Української радіо-програми і диригентом хору «Бурлаки» (23 роки) в Боффало. Юрій і Ірина — нагороджені пропам'ятною медалею св. Архистратига Михаїла за заслуги для 1-ої Української Дивізії — Української Національної Армії.

Вони, а передовсім збільшена редколегія АЕУ-2 з проф. Всеволодом Ісаевим, проф. Богданом Кравченком і проф. О. Біланюком є певною залишкою далішого існування Енциклопедії України.

Надіємося, що вони вповні виконають це важливе завдання і передадуть його своїм наслідникам, так, що Енциклопедія Кубійовича завжди житиме усучаснена для оборони нашої правди і на вічну прославу її творця проф. Володимира Кубійовича.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ

За звичаєм нашої Церкви у сороковий день після смерти людини, відправляемо панаходи, молитви і в нашій пам'яті відтворюємо її браз та всі вчинки її, що той образ символізує.

Наши предки, ще з часів імперії скитів, як про їхні звичаї розказує Геродот, сорок днів обвозили тіло своєї знатної людини, щоб усі землі країни попрощали її, заки насипана буде могила.

Тіло професора Володимира Кубійовича спочило у Сарсельській землі, у Франції, у спільній могилі із спітвоворцями його великого діла Енциклопедії Українознавства, які відйшли раніше.

Хоч тіла покійного Володимира Кубійовича обвести по всій території України, докладно ним вивченої і визначеної, тепер не можна було б, але вістка про його смерть за сорок днів, що минули, пролетіла штучні межі Східної Європи та облетіла рідні кордони України правічної, автохтонної української землі, тієї самої, що за скитів, антів і русів: від Карпат і Дунаю, Кубані та Кавказу, що на півдні, та Подоння, Полісся і Підляшшя, що на півночі, як також усоди там куди доля кинула нас у діяспору, у Казахстані та Сибірі і Далекому Сході — Зеленого Клину і на всіх континентах поза Європою і Азією.

Проф. Володимир Кубійович помер на 85-му році життя, з якого шістдесят років він віддав науці, стисліше географії України, а ще точніше антропогеографії та демографії його народу. Якщо його міряти уже визнаними величинами нашої культури, то Кубійовича треба поставити поруч Михайла Грушевського — модерного Нестора нашої історії. І як Володимир Антонович був його предтечею і надхненником так Степан Рудницький, перший географ України, надхненник Кубійовича. Як історія Грушевського із здорового кореня Антоновича, так географія Кубійовича із схеми Рудницького виросла на основах самостійницької української науки, вільної від чужих тенденційних доктрин головно сусідів і окупантів України. Це Грушевський і Кубійович оточили Україну оборонними мурами наукової правди, яких уже тепер найважча наукова фальсифікація розвалити не може.

Як Грушевського так і Кубійовича в'яже Франківський етос праці, тієї, що про неї казав Франко: «Праця єдина з неволі нас вирве!» Ліна Костенко жаліє, що ми вміємо вмирати, але не вміємо чинів наших занотувати.

Вільним від цього закиду Кубійович. Став доцентом Ягайлонського університету на 28-му році життя. Не зважаючи на обов'язки викладача, майже кожного року давав об'ємистий науковий твір і вже на тридцять і восьмому та тридцять дев'ятому роках появляються монументальні твори «Атлас України та суміжних країв» і «Географія України і суміжних країв».

Коло 100 праць з антропогеографії і демографії є його вкладом в Енциклопедію Українознавства крім безлічі малих гасел писаних ним і редактованих.

В О Й Ч И Ш И Н ПЕТРО
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.060,—

Войчишин Петро, кооператор, народився 17 червня 1896 в Коросто-вичах, повіт Рогатин, в Галичині. Гімназію кінчив у Станиславові. З вибухом 1-ої світової війни вступив добровольцем до УСС-ів. Учасник боїв за Львів, на Лисоні, Маківці, учасник «Зимового Походу». Переїшов двічі тиф і в т. зв. «Чотирикутнику Смерти» попав у більшовицький полон; засланий на Сибір. Після повороту домів організатор «Просвіт» та кооперації; директор районової молочарні та член управи Повітового Союзу Кооператив. Пере-слідуваний більшовиками емігрує через Австрію 1949 до Канади. Спершу фармерський робітник в Альберті; згодом переселюється до Оттави, де разом з д-ром В. Кисілевським організує Представництво, потім Відділ КУК. Член УСГ і українських комбатантів; активний в церковному житті. Помер 20 жовтня 1985 в Оттаві.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили: див. «Вісті із Сарселю» ч. 27, стор. 39.

Його вклад у фізичну географію виповнив прогалину карт України для шкільних і наукових цілей, що з'явилися були до війни та вже після війни при співпраці з Миколою Кулицьким і з Аркадієм Жуковським.

Не треба дивуватися, що його авторитет ріс у пошану не лише своїх колег науковців — дійсний член НТШ на 31-му році життя, але його оточували любов'ю студенти Української Студентської Громади, лиш на десь-п'ятнадцять років молодші, не більше.

З наплечниками і картами в руках вимірювали Україну ногами студенти з професором то лемківськими верхами Карпат, то долинами Полісся і Підляшшя.

Любити свій край може лише той, що його знає, чи через символ її — карту, чи зміривши власними ногами дотиком рук і очей.

У Krakovі на вул. Ягайлонській ч. 10 на четвертому поверсі була українська «Просвіта», домівка краківських українців-міщан, лемківських дівчат, що служили у місті по польських родинах, студентів усіх високих

шкіл і місцевого полку піхоти — волинських українців, що служили у польському війську. Усіх еднала Україна: 1-ий листопад, 22-го січня, «Круті» і «Базар».

Кубійович був з ними. І коли співали «Ще не вмерла...» він стояв і стояв, коли польські поліції кричали, щоб перестати і нотували приявних...

У 1939-му році Кубійович на списку кандидатів до Берези Картузької, але його призначення було інше.

В роках апокаліпсі на долю Кубійовича впав відповідальний і важкий обов'язок очолити українське легальне життя, стати головою Українського Центрального Комітету.

І знову аналогія з Грушевським, та не однакові обставини творились для долі України часів Грушевського і часів Кубійовича. Перша доба була люта, а друга лютіша.

Кубійович не лише з любов'ю, але й з відвагою ніс свою службу народові і ніхто краще на його місці здійснити не міг би. Ніс свій хрест поміж життям і смертю. Чинив все, чого вимагав обов'язок служби нації і ніколи не ухилявся відповідальнosti за неї.

А коли проминула жорстока буря війни, під Парижем у Сарселі засянів відновлений огник науки, відродилося НТШ, зійшлися розпорощені долею і війною українські вчені і як бджоли біля матки в улиї почали Енциклопедію України, щоб світло її правди дорогу нам прояснювало до нездійсненої, але все бажаної мети.

Хай пам'ять про Володимира Кубійовича дає силу усім Товариствам імені Шевченка в Америці, Канаді, Європі і в Австралії, посвяту і працьовитість, з якою жив і творив найбільший вчений — географ та демограф України.

Liber George and Mostovych Anna. *Nonconformity and Dissent in the Ukrainian SSR, 1955—1975*. HURI, 1977. 245 p.

Magosci Paul R. *The Ukrainian Experience in the United States: A Symposium*. HURI, 1978. 185 p.

Pritsak Omeljan. *The Origin of Rus'*. HURI, 28 p.

Himka Johan-Paul. *Socialism in Galicia: The Emergence of Polish Social Democracy and Ukrainian Radicalism (1860—1890)*. HURI, 1983. 244 p.

Mace James. *Communism and the Dilemmas of National Liberation: National Communism in Soviet Ukraine. 1918—1933*. HURI, 1983. 352 p.

Radziejowski Janusz. *The Communist Party of Western Ukraine. 1919—1929*. CIUS, 1983. 224 p.

Levytskyj Borys. *Politics and Society in Soviet Ukraine. 1953—1980*. CIUS, 1984. 219 p.

Krawchenko Bohdan. *Ukraine after Shelest*. CIUS, 1983. 119 p.

Lupul Manoly R. *Visible Symbols: Cultural Expression Among Canada's Ukrainians*. CIUS, 1984. 204 p.

Swyrypa Frances and Thompson John Herd. *Loyalities in Conflict. Ukrainians in Canada During the Great War*. CIUS, 1983. 212 p.

Balan Jars. *Identifications: Ethnicity and the Writer in Canada*. CIUS, 1982. 158 p.

КУБІЙОВИЧ — ПРОВІДНИК У.Ц.К.

Про професора Володимира Кубійовича, як науковця, сказано уже чимало і його заслуг перед українською наукою мабуть не легко перебільшити. Завершенням його наукової праці, чи може краще сказати — зусиль, — це Енциклопедія Українознавства. Своїм цим почином він не тільки заповнив прогалину в ділянці інформацій про Україну, він змусив т. зв. «суверенну» Українську Радянську Соціалістичну Республіку випустити у світ свою Українську Радянську Енциклопедію (УРЕ). Кажу «псевдо українську», бо ця советська енциклопедія є нічим іншим, як перекладом відповідних гасел з Большої Советської Енциклопедії. В ній українського матеріалу, а тим більше українського з точки бачення української рациї стану, дуже мало. Даремне там шукати інформацій про відомих в новітній історії України політиків, державних мужів, чи культурно-освітніх працівників, які ставили добро українського народу на перше місце, а через те, висловлювалися критично до Росії, як окупанта України, яка забороняла розвиток української мови, культури й науки. За те в УРЕ дуже багато інформації про людей — росіян чи комуністичних діячів цілого світу, які з Україною та її культурою нічого спільногого не мали. У зв'язку з тим значення Енциклопедії Українознавства дуже велике, бо вона спростовує московсько-советські фальшивання, з одного боку, та доповнює те, чого немає в УРЕ, а повинно бути, якщоб це була дійсно українська енциклопедія.

Відзначаючи сороковий день сл. п. професора Кубійовича, не можна поминути мовчанкою одного дуже важливого епізоду в його житті, який не багато мав безпосередньо до діла з наукою, бо це була політична діяльність його як Прорвідника Українського Центрального Комітету за часів німецької окупації, 1940—1944. Особисто проф. Кубійович не був політично заангажований на боці тої чи іншої політичної партії, бо творив наукову українську політику, за що йому довелося стратити посаду доцента Krakівського Ягайлонського університету.

Український Центральний Комітет був у тому часі одинокою установою на західно-українських землях, яку визнавали німці як речника українського народу під німецькю окупацією. З уваги на те, на плечах молодого ще тоді юніорного проф. Кубійовича спочивала відповідальність за долю цієї вітки українського народу. Він гідно і совісно заступав інтереси свого народу, навіть і в бурхливих роках війни, коли то німці все і всюди заявляли і закликали, щоб «усі зусилля спрямовувати для німецької перемоги у війні» (Alle Räder müssen rollen für den Sieg). Він зумів домогтися у німців дозволу на розбудову українського початкового шкільництва на всіх теренах замешкалих українцями, де Польща не дозволяла на те, а саме: на Лемківщині, Заславні, Холмщині й на Підлящші. Він досмігся також відкриття кількох середніх шкіл загального та спеціалізованого типів, а також й університетських курсів у Львові.

Велика заслуга проф. Кубійовича, як Провідника УЦК була також у тому, що в 1942 р., коли цілому Підкарпаттю загрожувала голодова смерть, він домігся дозволу на організацію Комітету Допомоги Голодним, який, помимо воєнних контингентів і контрибуцій, організував допомогу найбільш загроженим місцевостям. До цієї акції приєдналися були і всі владики Української Католицької Церкви на чолі з митрополитом Андреєм Шептицьким. На протязі перших місяців 1942 року 25.000 дітей Комітет евакуював з Бойківщини, Підгір'я, Гуцульщини й Лемківщини у терени більш забезпечені хлібом, де вони перебували аж до серпня того ж року. Цим самим врятовано не тільки життя, але й здоров'я цього молодого покоління.

УЦК під проводом проф. Кубійовича постійно ставав в обороні українського населення, а зокрема перед Гестапом, яке, на ворожі доноси, арештовувало найбільш свідомих і політично активних людей. Коли справи не можна було поладнати на місці, тобто в місцевій німецькій владі, проф. Кубійович інтерpelював у найвищих чинників, у самого шефа Гестапо Мюллера, у Берліні. Не кожний раз такі інтерпеляції давали позитивні висліди, але вони не залишалися без наслідків. Переглядаючи архіви УЦК й читаючи кореспонденцію проф. Кубійовича, доводиться ствердити, що вони були дуже відважні і справи ставив він категорично. Одного разу, під свіжим враженням прочитаного я запитав проф. Кубійовича, як це так, що його німці не розстріляли, але залишили при життю. Правду сказавши, чимало людей загинули від німецьких куль Гестапо за більш скромні вияви невдоволення німецькою політикою. Чайже відомо, що на Нюрнберзькому процесі воєнних злочинців поміж документами, які піднесено як свідоцтва злочинів, була і кореспонденція — скарга проф. Кубійовича до німецьких влад. Завдяки його інтервенції неодного арештованого вдалося було вірвати з рук Гестапо. Так само удавалося йому було зорганізувати і дістати дозвіл на організацію і діяльність Комітету Допомоги В'язням. Це була дуже небезпечна робота, за яку звичайно він відповідав як Провідник УЦК. Цей Комітет не тільки допомагав, в'язням харчами й одягом, але і був зв'язковим із зовнішнім світом. З вдячності за його труди й піклування политичними в'язнями, деякі з них після капітуляції Німеччини, вийшовши на волю, робили доноси на проф. Кубійовича як німецького коляборанта. Про це свідчать документи в Архіві УЦК, які додано там уже після війни.

Тут не місце входити в деталі його праці в УЦК й тому ми поручаємо зацікавленим прочитати праці проф. Кубійовича «Українці в Генеральній Губернії 1939—1941», «Мені 70» та останню «Мені 85», як також працю Костя Паньківського «Роки німецької окупації (1941—1944)».

За старанням професора Кубійовича відновлено українську православну єпархію на Холмщині і Підляшші, та відібрано від поляків український православний собор у Холмі, який поляки забрали були від православних українців і перемінили у римо-католицький костел, мотивуючи це тим, що той собор колись був уніяцьким. Розбудова українських допомогових комітетів по українських повітових центрах, українських православних та католицьких парафій, як також шкільництва спричинилося у великій мірі до зросту української національної свідомості, яка пізніше виявилася у моральній та матеріальній допомозі відділам УПА.

Австралія:

д-р ШЕХОВИЧ БОГДАН і д-р ІРИНА
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Шехович Богдан, лікар, народився 13 червня 1921 в Перемишлі, де й закінчив 1939 середню освіту. Медичні студії, які розпочав 1940 у Берліні, перервав арешт Гестапом, яке запротилого його до концентраційного табору; закінчив студії 1948 в Ерлянгені; докторат 1950. До Австралії прибув з родиною 1951 і працює професійно як лікар в Сіднеї. Активний в громадському житті: Пласт-Прият, спорт, т-во «Сокіл», кооп. «Дніпро», ініціатор і довголітній голова Укр. Лікарського Т-ва в Австралії, член-основоположник Світової Федерації УЛТ. Дружина: д-р Ірина Федусевич-Шехович, лікар-дентист, народилася 23 серпня 1925 у Львові, де закінчила середню освіту 1943 в укр. Академічній гімназії. Мед. студії почала 1944 у Відні й закінчила 1950 в Ерлянгені. З 1962 — після ностирифікації диплому — працює професійно як лікар-дентист в Сіднеї. Активна в громадському житті: Пласт-Прият, Суспільна Опіка при СУА, Комітет Оборони Людських Прав в Україні тощо. Мають двох синів: Богдана-Мирона і Юрія.

Як Провідник УЦК проф. Володимир Кубійович брав активну участь в організації української військової частини — Дивізії «Галичина» в 1943 р., яку з кінцем війни переорганізовано у Першу Українську Дивізію Національної Армії. Була це дуже делікатна справа, але від неї відмовитися він не міг. На українських землях, змагалися між собою два титани німецький III-ї Райх, на чолі якого стояв кровожадний Адольф Гітлер і Советський Союз із не менш кровожадним диктатором Сталіном. Оба несли знищення українському народові, намагаючись запанувати його урожайними й природно багатими землями. Програма Німеччини була вже на овіді після битви під Сталінградом і тому поворот большевиків із їхнім терором, розстрілами, засланнями та невільництвом у колгоспах і фабриках був очевидним. Правда, українці як інші попевлені народи снували надії на Америку й Великобританію, як ворогів большевицької системи, які остаточно до-

поможуть визволитися з московсько-большевицької неволі. Але, покищо, такі вигляди були дуже далекі й нездійсніми. Війна проходила на українських землях з усіма питомими її страхіттями, а український народ залишився тільки об'єктом переслідування. Усі бажали кінця війни, але ніхто не хотів повороту большевиків, який нічого доброго не віщував. У ветеранських колах існувало зовсім слухне переконання, що тільки власні збройні сили, вміння орудувати модерною зброєю, можуть забезпечити краще майбутнє, коли знеможуться два велитні: Німеччина й СССР. Ніхто тоді не вірив, ба навіть не хотів думати про те, що між західними аліянтами, а Москвою настала така велика любов і приязнь, що вони віддадуть Москві пів Європи, включно з Польщею, в обороні незалежності якої розпочалася II-га світова війна. Так дійшло до проголошення організації української Дивізії «Галичина» весною 1943 р. Цим разом пропозиція прийшла від німців і перед професором Кубійовичем, як і його дорадниками руба стояло питання: «Що робити?» Вибору фактично не було. І за словами проф. Кубійовича, щоб німці самі не організували дивізії з українців без участі УЦК, який тоді не мав би жодного впливу на долю такої військової формaciї, проф. Кубійович рішився підписати заклик з рамени УЦК до української молоді, щоб вона вступала в ряди української дивізії. Так українська дивізія «Галичина» стала дійсністю осінню 1943 р., а літом 1944 р. вона вже була на фронті в околиці міста Бродів.

Не місце тут входити в історію дивізії «Галичина» в кожному разі проф. Кубійовичем ніколи від неї не відкинувся. Що правда вона не багато допомогла у здержанні большевицької навали й мусила відступати на захід і там продовжати боротьбу аж до кінця війни.

Відступав на Захід й Український Центральний Комітет на чолі з проф. Кубійовичем й до останнього часу продовжував обороняти інтереси української маси біженців, які не бажали оставатися на рідних землях на ласку й не ласку московсько-большевицьких окупантів, а зокрема зненавидженої НКВД.

Опинившись на терені Австрії весною 1945 р. проф. Кубійович був заступником голови Українського Національного Комітету ген. Павла Шандрука, який став організувати Українську Національну Армію, до якої включену українську дивізію «Галичина» як 1-шу Дивізію. З упадком Німеччини почалася нагінка на т. зв. німецьких коляборантів, до яких зараховано також проф. Кубійовича, а зокрема членів української дивізії «Галичина». Але проф. Кубійович не падав духом і працював на користь української спільноти, намагаючись очистити українське ім'я від тавра німецьких коляборантів. В 1948 р. західні аліянти дозволили втікачам з-під союзницького панування емігрувати до Північної Америки, але члени Дивізії «Галичина», що була складовою частиною німецької армії в боротьбі з союзницько-московським імперіялізмом, не могли користуватися тим привілеєм. Тоді проф. Кубійович із нараженням власної волі написав до американської окупаційної влади в Німеччині Заяву-Меморандум, в якій вяснив «справу» створення 1-ої Української Дивізії «Галичина».

У цій же Заяві він, між іншим говорив, що завдяки «збігові обставин, в яких опонилися українці в часі II-ої світової війни, вони не мали вибору

ГОІВ ЗЕНОН і ЯРОСЛАВА
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Гоїв Зенон, народився 23 травня 1906 в місті Снятин, в Галичині, де закінчив початкову й середню школу. Після відbutтя (1928) служби в польській армії провадив батьківську господарку, бо три брати були на студіях; працював як бібліотекар «Просвіти» і активний організатор по селах Снятинщини. 1943 зголосився до 1 УД-УНА; 1944 учасник боїв під Бродами, пролому в Почапах і відступу до Нойгамер; одержав ступінь хорунжого і срібну медалю Після звільнення з американського полону (1945) одержав «афідейвіт» від брата (Євгена) в Дітройті, куди виїмігрував (1949). Працював аж до відходу на емеритуру (1968) у фірмі Кедилак, Дженерал Моторс Корпорейшн, як інспектор продукції авт. — Дружина (1955): Ярослава, учителька, народилася 16 грудня 1906 у Підлісках Малих біля Львова, в родині Віктора Базалі (давній грецький рід «Василевсів — грецьких королів») і Іванни зі Струмінських. Учительський семінар УПТ закінчила в Коломії; учителювала в селах Ходорівщини й Ярославщини. 1944 ціла родина Базалі виїмігрувала на Захід і 1951 прибула до Дітройту. Ярослава студіювала малярство і дісталася диплом школи «Фейміс Артістс Скул» у Вестпорт, Коннектікат, зі золотою печаткою. Мала виставку в міжнародному ін-ті в Дітройті; її образи в багатьох домах Америки. Член СУА і Рідної Школи.

поміж західними альянтами та Німеччиною, але між Німеччиною та російським большевизмом. Із большевизмом український народ вів від десятків років затяжну боротьбу і в тому його відношенні до большевиків нічого не могла змінити та обставина, що СССР знайшовся тоді випадковим союзником західних альянтів. Не менш важливим аргументом, який промовляв мені за творенням такої української дивізії було благословення цієї справи Дивізії Митрополитом А. Шептицьким ...»

Закінчуючи свою Заяву проф. Кубайович писав: «Я заявляю на цьому місці, що за своє поступування несу відповідальність, незалежно від того, як ця справа буде вирішена. Я стою все до диспозиції компетентним чинникам для потрібніших вияснень і готов завжди, наскільки це буде потрібно, подати листу свідків та їхні теперішні адреси для підтвердження

мого зізнання». Це було зроблено тоді, коли деякі з дійсних співтворців та агітаторів — йти до Дивізії, відмовлялися не тільки від своєї роботи, але навіть обвинувачували дивізійників у коляберації, щоб тільки зберегти свою шкуру. Цим ділом ті люди виявили свою безхарактерність, тоді як проф. Кубійович своєю постовою виявив справжнє геройство.

Після закінчення ІІ-ої світової війни проф. Кубійович повернувся до своєї наукової праці й власне йому належиться признання за те, що сьогодні українська громада в діаспорі, як і ціла українська нація може похвалитися 12-ти томною Енциклопедією Українознавства у двох частинах (останній том ще не вповні викінчений!) та двотомною англомовною загальною енциклопедією, і першим томом англомовної гаслової енциклопедії, яка появляється у видавництві Торонтського університету.

Цеж неабиякий успіх. Але як звичайно, все це вимагало фондів і помимо постійних закликів до пожертв, які приносили все нові й нові датки, найбільш успішними збірками на видання Енциклопедії Українознавства виявилися ті, в яких брав участь сам професор Кубійович. У зв'язку з тим на осінь 1985 року розпланинована була окрема кампанія по всіх країнах вільного світу, де живуть українці, щоб зібрати фонди на закінчення цього великого почину. Як видно з того професор Кубійович не був тільки редактором ЕУ, але, так як це звичайно в українців буває, також і найбільш успішним збірщиком. Що правда, сам він цього не робив, але його виступи, його звіти з проробленої роботи, його заклики до дальшої жертвенності, давали все позитивні висліди. Про при зд проф. Кобійовича до Канади інформувала українська преса на перших сторінках. До речі, «Новий Шлях», на основі одержаної реклями, повідомив, що проф. Кубійович уже приїхав до Канади, а тим часом він лежав хворий у лічниці в Парижі. Хоча сама вістка була неприємна, але пояснення, які дав д-р Атанас Фіголь, постійний супутник проф. Кубійовича, дещо приглушили неприємну вістку і громада так у Торонті, як і по всіх інших осередках, відгукнулася дуже циро на письмовий заклик Професора, але йому вже не довелося дочекати навіть закінчення кампанії. Він помер 2-го листопада 1985 р. й українська преса сповіщала, що «Відійшов у вічність один із найвизначніших українців нашої доби, творець епохи і титан праці в користь України, професор доктор Володимир Кубійович, проживши 85 трудолюбивих років. Вічна і славна йому пам'ять». Так, професор Кубійович відійшов у вічність, залишивши по собі неоцінений скарб — Енциклопедію Українознавства, яка завдяки йому та його вірним співробітникам таки буде закінчена в українській й видана також в англійській мові. Він відійшов, але плоди праці його залишаться на полицях дослідних бібліотек, з яких користатимуть майбутні покоління і навчатимуться як любити і як працювати для свого народу.

Basarab John. *Pereiaslav 1654: A Historiographical Study*. CIUS, 1982. 322 p.

Koropeckyj Iwan S. *Soviet Regional Economics: Selected Works of Vsevolod Holubnychy*. CIUS, 1982. 640 p.

Czumer William A. *Recollections About the Life of the First Ukrainian Settlers in Canada*. CIUS, 1981. 176 p.

WORK IS PROGRESSING ON UKRAINIAN ENCYCLOPEDIA PROJECT

JERSEY CITY, N.J. — Work on the final volumes of the English- and Ukrainian language Encyclopedia is continuing, according to Atanas Figol, financial director and co-editor of the 20-volume project started 40 years ago.

On a recent visit to Svoboda, Dr. Figol said the final Ukrainian-language volume should be completed by late 1986 or early 1987, and the last four English-language volumes had a good chance of swifter completion than originally expected due to overwhelming material and moral support from the Ukrainian Canadian community and other Canadian sources.

Some of the members of the Board of Directors

From left to right: S. Woroch, V. Pushkar, J. Olesnycka, W. Baranecsky (President), I. Padoch, A. Figol.

Dr. Figol also discussed the results of the recent elections held by the Friends of the Ukrainian Encyclopedia corporation in New York, during which Wolodymyr Baranecky was elected chairman of the organization, which oversees fund-raising and financing the project. Dr. Figol was elected vice-chairman, Volodymyr Pushkar was chosen treasurer, Jaroslava Olesnycka secretary, and Nestor Olesnycky as legal consultant.

Other newly elected members of the Board of Directors include: Bohdan Bihus, Eugene Borys, Stephan Woroch, Volodymyr Hnatkiwsky, Olha Kuzmowycz, Vasyl Mochula and Irena Padoch.

At the meeting in New York, Dr. Figol said, board members decided to base the corporation in New Jersey, and selected members of their educational council: Jaroslaw Bilinsky, Volodymyr Kubijovycz, Vasyl Markus, Jaroslaw Padoch, Frank Sysyn, George Shevelov and Volodymyr Janiw.

New members of the auditing committee include: UNA Supreme President John Flis, Arkadij Zhukowskyj, Volodymyr Rak, Andrij Semotiuk and Petro Jacyk.

Dr. Figol said the organization has planned 23 meetings in various locations in the United States, Canada and Australia throughout this fall, which will include celebrations marking the 85th birthday of Volodymyr Kubijovycz.

("THE UKRAINIAN WEEKLY", Sunday, July 21, 1985)

інж. О Н И Ш К Е В И Ч ВОЛОДИМИР
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.400,—

Онишкевич Володимир, інженер, народився 1901 в селі Хищевичі, повіт Рудки в Галичині, в сім'ї о. Степана Онишкевича, відомого галицького діяча, посла до австро-угорського парляменту. Сімнадцятирічним юнаком вступив до Української Галицької Армії (УГА). Пережив бої в «Чотирикутнику смерти», тиф, як теж полон у Тухолі. Активний член, та постійний курієр, Української Військової Організації (УВО). По війні емігрував зі своєю дружиною Надією (з дому Петрик) і сином Любомиром до Америки. Тут відразу включився в українське громадське життя, головно до Т-ва Українських Інженерів, яке допоміг відновити на новому терені; перший редактор «Вістей Т-ва Українських Інженерів в Америці». Професійно працював у фірмі «Аллайд» в Нью-Йорку. На емеритуру пішов пізно, щойно по 70-ти роках життя. Але й тоді працював у різних т-вах: «Червона Калина», «Броди-Лев», а при кінці книgovодом НТШ у Нью-Йорку. Помер 26 березня 1985.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили:

1. Онишкевич Любомир і Лариса	\$	115,—
2. Звадюк Антоніна	"	60,—
3. По \$ 50.—: 1. Храплива М., 2. Онишкевич Зіновія і родина, 3. Котис Богдан, 4. Щур Орест і Леся, 5. Шуган Степан і Евстахія, 6. Филип і Ярина Турко-Бодрок та Марія Турко, 7. Залеська Марія, 8. Онишкевич Всеволод	"	400,—
4. д-р Кознарська Марія	"	40,—
5. Баранський	"	35,—
6. По \$ 30.—: 1. Рондяк Роман і Ляля, 2. Андрушків Роман і Світляна, 3. Гнатишак Ольга	"	90,—
7. По \$ 25.—: 1. Стецура Роман, 2. Обаромець Євген і Леся, 3. Кохановські Зенон і Марія, 4. Кузик Дарія, 5. Шепелявий Богдан і Христина, 6. Романків Любомир, 7. Явний Любомир і Марія	"	175,—
8. По \$ 20.—: 1. Стецура Софія, 2. Дурбак Т., 3. Шиприкевич М., 4. Ганкевич Марта і Віра, 5. ред. Рудницький Іван і Марія, 6. Мосевич Люба, 7. Колодій Грина, 8. Кордуба Богдан і Світ-		

проф. д-р ЗАЛУЦЬКИЙ ТЕОДОР і МИРОСЛАВА
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Залуцький Теодор, професор хемії, народився 11 квітня 1919 в Белелуї, повіт Снятин, Галичина, в родині о. Василя й Іванни з Войнаровських. Фармацевтичні студії почав у Львові 1937 і закінчив їх 1945 докторатом фармацевтичної хемії у Відні, Австрія. 1946 працював викладачем хемії на УНРРА ун-ті в Мюнхені. В тому самому році одружився зі студенткою Миррославою Петришак. 1947—49 викладач фармацевтичної хемії на фармацевтичному факультеті УТГІ в Мюнхені. 1949 емігрував з родиною до Америки й поселився в Чікаго. По закінченні ностирифікації одержав посаду асист. проф. фармацевтичної хемії на Говард ун-ті у Вашингтоні; згодом іменуваний надзвичайним, а 1972 повним професором, позицію яку занимає до сьогодні. Член різних фахово-професійних т-тв: д. член НТШ, вписаний в реєстр «Амерікан Ман оф Саенс», а також член «Ро Хай і Сірма Сай Гонор Сосасет». Автор численних публікацій. Має двох синів: Ігоря і Мирона, які є лікарями-дентистами.

ляна, 9. Яворський Віктор і Іванна, 10. Канюк Роман і Надя,		
11. Рудакевич Володимир, 12. Глушок Михайло і Марта, 13.		
Гафткович Іван і Надія, 14. Білинський Олег і Марта, 15.		
Павлічко Юрій і Анна, 16. Воронка Роман і Зірка	320,—	
9. По § 15,—: 1. Гретчак К., 2. Фізер М., 3. д-р Крамарчук Ірина	45,—	
10. По § 10,—: 1. Корчинська Є., 2. Більчинська Н., 3. Юревич Р., 4. Вербяна Надія, 5. Дадинюк Ольга, 6. Савчак Миррослава, 7. Кедринський Александер, 8. Данчук Павліна, 9. Лисько Евдокія, 10. Тамарська Ірина, 11. Яцусь Юрій і М., 12. Микитин Іван і Оксана	120,—	
<hr/>		
Разом:	\$	1.400,—

ЗАЛЕСЬКА МАРІЯ ВОЛОДИМИРА

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.060,—

Залеська Марія Володимира, учителька, дочка о. Сегерина Шанковського та Лонгини з Калиновичів, народилася 1895 на Поділлі в Галичині, де пізніше стала учителькою у Нижбірку біля Чорткова. Там була активною в Т-ві Просвіта й при розмальовуванні церкви. Студіювала мистецтво, деякий час також у мистця О. Новаківського. 1924 одружилася з проф. Тадесом Залеським, жила в місті Стрий; там активна членка СУА, організатор сиротинців і курсів для домашніх працівниць. Після приїзду до В'їнніпегу 1943 почала акцію організовання садочків-передшкілля — як передумову для ведення шкіл українознавства. З 1951 жила з родиною в Торонто, дальнє активна у вишколі садівничок. На 80-му році життя переїхала до дочки в Америку, де померла 1985 р. Мала двоє дітей: сина Всеволода, згинув як член УПА 1954 у Львові, та дочку Ларису заміжню Онишкевич.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили:

1. Онишкевич Лариса і Любомир із Родиною	\$	410,—
2. По \$ 100,—: 1. Стасюк Лідія і Маркіян, 2. Шипилявий Богдан і Христина	"	200,—
3. По \$ 50,—: 1. Котис Богдан, 2. д-р Скорецька Олена, 3. Щур Леся і Орест	"	150,—
4. Кузик Дарія Н.	"	30,—
5. По \$ 25,—: 1. д-р Крупа Теодозій і Любомира, 2. д-р Романків Л. Т., 3. Ружицька Таїса (в канад. дол.), 4. Родина Соневицьких, 5. Марія Храплива, 6. Гаврачинська Надія (Вінніпег)	"	150,—
6. По \$ 20,—: 1. Гафткович Надія і Іван, 2. Глушок Марія і Михайло, 3. Обаранець Олена і Євген	"	60,—
7. По \$ 15,—: 1. Депутат Теодозія і Михайло, 2. Цісик Евгенія і Марія	"	30,—
8. По \$ 10,—: 1. Бойцун Анастазія і Михайло, 2. Дулиба Розалія і Микола, 3. Закидальська Наталка (Торонто)	"	30,—
Разом:		\$ 1.060,—

д-р СТЕЦЬКІВ ЄВГЕН і НЕОНІЛЯ
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.600,—

Стецьків Євген, лікар-анестезіолог, народився 8 червня 1921 в селі Грушова, повіт Дрогобич, Зах. Україна, в учительській сім'ї Чугулів. Медичні студії почав у Львові, закінчив 1947 на Мюнхенському ун-ті. 1949 переїхав до ЗДА; ностирифікував студії. Спеціалізувався в анестезіології і від 1955 працює в лікарнях Боффало. 1955—57 служив в американському війську в ранзі майора. Член медичного факультету Ньюйоркського стейтового ун-ту в Боффало. Активний в суспільному й професійному житті — кількачікратний голова УЛТПА і містоголова ФКУ в Боффало. Великий добродій-жертьводаць на різні добродійні цілі. Дружина — Неоніля, донька композитора Василя Безкоровайного, членка Драматичної студії Йосипа Гірняка, учителька «Рідної Школи» в Боффало. Мають двоє дітей — сина Андрія і доньку Рому.

*

ВИНИЦЬКА ІРИНА з ХОРКАВИХ
Фундатор ЕУ — дол. 500,—

Винницька Ірина з Хоркавих народилася 7 вересня 1910 у Львові. Померла 15 липня 1982 і похоронена на українському цвинтарі Пречистої Діви Марії у Філадельфії.

Посмертну Фундацію ЕУ — замість квітів на могилу — зложив: муж, проф. Володимир Винницький, Філадельфія, ЗДА.

СКОЦЕНЬ ВОЛОДИМИР і ОЛЬГА
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Скоцен Володимир, футболіст, народився 1 листопада 1913 у Львові на Левандівці (тепер: Жовтневе). Закінчив Академічну гімназію і студії на Богословській Академії у Львові. 1938 одружився; дружина: Ольга з дому Стаків, народилася 18 вересня 1921 у Львові на Левандівці; закінчила гімназію РШ у Львові. 1949 виїхали обоє на постійне перебування до ЗДА й проживають тепер в Нью-Йорку. 1985 з'явилися його спомини.

*

РОСПУТЬКО АНДРІЙ і ОЛЬГА
Фундатор ЕУ — дол. 500,—

Роспутько Андрій, автор книжки: «Мої спогади (Під сталінізмом і гітлеризмом)», Філадельфія 1983 (в-во УКРПРЕС, д-р Іван Овечко). Його дружина Ольга пише: «... прошу Вас помістити знимку покійного мужа і мене ...».

Посмертна Фундація ЕУ дружини Ольги, Філадельфія.

МЕЛЬНИЧУК МИХАЙЛО
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Мельничук Михайло, (* 4 червня 1886 — † 9 травня 1984), кооператор, громадський діяч, родом із Сокальщини, Галичина. Студії закінчив на «Гохшule фюр Вельтгандель» у Відні. Учасник визвольних змагань 1918—21; член УВО. Інспектор Ревізійного Союзу Українських Кооператив (РСУК) у Львові; згодом директор у Люблині. Член уряду УНР в екзилі. Продовж цілого життя щедрий жертвоводець на загальні національні цілі, зокрема на потреби НТШ.

Посмертну Фундацію ЕУ виконала на бажання батька дочка Ярослава Гірна з його спадщини.

*

мгр. ЛАБКА ЯРОСЛАВ
Фундатор ЕУ — дол. 500,—

Лабка Ярослав, юрист, народився 27 листопада 1910 у Львові, в родині Івана і Розалії з дому Думанських. Студії: право на Львівському ун-ті і скрипка в Музичному Ін-ті Лисенка у Львові. 1949 емігрував до ЗДА й поселився в Трентоні, де був активний до кінця життя в Пласті, та в церковних і громадських організаціях. Відійшов у вічність 2 квітня 1984 у Трентоні.

Посмертну Фундацію ЕУ зложила в пам'ять мужа дружина Ярослава з дому Фостяк, Трентон.

ГУМІНІЛОВИЧ СТЕПАН
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.505,—

Гумінілович Степан, музик-композитор, народився 9 січня 1917 в Коломиї, Галичина, в родині вчителів Володимира й Ангелини Сташків. Українську гімназію закінчив у Коломиї, Музичну Консерваторію ім Лисенка 1939 у Львові. З юних років активний член громадських, музичних, спортивних та ін. орг-цій; член ОУН і учасник підпільного руху за польської і німецької окупації. Старшина 1 УД УНА ділив долю Дивізії у Словаччині, Австрії, Югославії і в тaborах воєннополонених у Белярії й Рім'ні в Італії. Переїхав до Австрії, де 1948 одружився з Лідою Чуйко; разом емігрували до південної Америки. 1957 перенісся до Торонто в Канаді, де помер 27 січня 1985. У його композиторському дорібку перше місце займають чисельні оригінальні композиції легкої музики, аранжування багатьох народних пісень, мелодій до св. Літургії тощо. Талановитий диригент. Залишив дружину й синів: Андрія, Юрія, Марка і внуків Степана й Марка.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили:

1. Д-р Михайло Небелюк	\$ 250,—
2. По \$ 100,— 1. Мирослава Клименко, 2. Михайло Микитюк	200,—
3. По \$ 50,—: 1. Дарія Дербіш, 2. В. Цурковська, 3. Р. Чолкан, 4. О. Наконечний і Джуди Моран, 5. Ераст і Ліда Гуцалюки	250,—
4. По \$ 40,—: О. Чуйко	40,—
5 По \$ 30,—: 1. Я. Коваль, 2. А. і І. Коморовські, 3. І. і Д. Філі	90,—
6. По \$ 25,—: 1. М. і Н. Головаті, 2. Т. Гут, 3. Р. Цурковський	75,—
7. По \$ 20,—: 1. В. Бибик, 2. Б. М. Бігус, 3. М. Боднар, 4. Б. Кальба, 5. І. Л. Ковальчук, 6. З. і Л. Ласійчуки, 7. М. Малецький, 8. С. Ониськів, 9. В. Паліенко, 10. В. Пальчук, 11. М. і Я. Ребрики, 12. Н. Чорний, 13. В. Чупринда	260,—
8. По \$ 10,—: 1. Р. Бойцун, 2. А. Галюк, 3. К. Гуменюк, 4. Т. Гуменюк, 5. С. Гурко, 6. С. Гонтар, 7. І. Дудись, 8. Яр. Дутка, 9. Н. Закидальська, 10. Т. Качмарчук, 11. К. Когутяк, 12. Р. Колісник, 13. Р. Королюк, 14. Г. Крісталь, 15. Т. Курило, 16. О. Кущінір, 17. Е. Логаза, 18. М. Лялька, 19. С. Манзюк, 20. Б. і Л. Матиси, 21. М. Маціївська, 22. В. Мойсяк, 23. Б. Опалевич,	

СОХОЦЬКИЙ ЮЛІЯН
Фундатор ЕУ — дол. 526,70

Сохочський Юліян, учитель, народився 5 липня 1897 в Ланах, повіт Бібрка, в Галичині. 1916—18 в австрійській армії. За української влади вступив до Армії УНР; учасник походу на Київ, опісля у відступі. Під час польської окупації Галичини не міг як українець учителювати на рідних землях; 1922 дістав посаду учителя в Ілові, повіт Соколуф, у корінній Польщі. 1930 одружився із Савиною Попович з Павлова, повіт Радехів у Галичині. 1944 емігрував з родиною на Захід і 1948 прибув до Монреалю в Канаді, де помер 22 травня 1985. Залишив дружину Савину й сина Матвія з родиною.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили:

1. По \$ 68,35: 1. Попович Орест, 2. Сохочський Матвій і Христина	\$ 136,70
2. По \$ 50,—: 1. Попадинець Дмитро і Марія, 2. Попадинець	
Ігор, 3. Попадинець Орест	150,—
3. Швець Ярослава	25,—
4. По \$ 20,—: 1. Антонович М., 2. Линник Е., 3. Сокирко М.	60,—
5. По \$ 15,—: 1. Гаврилюк Ольга, 2. Немирівський Я., 3. Орищук	
Євген	45,—
6. По \$ 10,—: 1. Бойчук М., 2. Гладилович Адолф і Марія, 3.	
Гут Олег, 4. Давидович Теодор і Марія, 5. Ленько Ф. К., 6.	
Солодкий М., 7. Сохочський Павлусь і Таля, 8. Токар Епіфаній	
і Осипа	80,—
7. По \$ 5,—: 1. Давидович Ірина, 2. Денека Франко, 3. Зайшлий	
Ярослав, 4. Кирилюк Павло, 5. Колодій І., 6. Цуп Євгандія	30,—

Разом: . . . \$ 526,70

---

24. М. Павлишин, 25. О. І. Падик, 26. І. В. Пирожак, 27. І. Тірецький, 28. М. Торозюк, 29. І. Фіголь, 30. М. Чайківська, 31.	
Явнич, 32. М. Яремус	320,—
9. По \$ 5,—: 1. Б. Вачко, 2. Ю. Ольшан, 3. М. Онисько, 4. Н. Погородецька	20,—

Разом: . . . \$ 1.505,—

д-р КІНАЛЬ ВАСИЛЬ і ЯРОСЛАВА
Фундатор-меценат ЕУ — (дотепер) дол. 3.444,—*)

Кіналь Ярослава Дарія, з дому Острівська, мистець-маляр, народилася 1913 в Тисмениці, повіт Товмач, Галичина, в родині нар. учителів Атаназія і Ольги з Величковських. Батько, просвітянський діяч, був репресований польською владою і інтернований у Стшалкові; мати вивезена більшовиками на Сибір, безслідно пропала. Ярослава покінчила приватну укр. гімназію в Станиславові і практичні студії на Познанському ун-ті. Орг. реф. СУА у Львові; інспектор освіти для дорослих при Обл. ВНО (за большевиків); працівник УЦК у прес. відділі. 1940 вийшла заміж за д-ра Василя Кіналя і 1947 виїхала до Америки, де проживав батько Василя (ще з 1913 р.). Як тільки діти (4) підрости, Ярослава рішила кінчити студії на amer. ун-ті. 1957—60 «бачелор і мастер дегрі» на Колумбійському ун-ті; 1959—70 учител мистецтва. Ряд особливих виставок з нагородами й призняннями; співучасник великої виставки американських мистців у Парижі з нагоди 200-ліття американської державності.

Кіналь Василь, лікар, народився 1913 в Дрищеві, повіт Бережани, Галичина. Медичні студії закінчив 1939 на Познанському ун-ті. За часів більшовицької окупації наук. аспірант на гінекологічно-положничому факультеті Львівського ун-ту. 1946—47 емігрував з родиною до Америки. Нострифікував лікарський диплом і отворив власну практику в Йонкерсі біля Нью-Йорку. Член управи УЛТА, активний в українському громадському житті.

*) Див. далі стаття: «Виставка картин Я. Кіналь в Торонті».

ВИСТАВКА КАРТИН Я. КІНАЛЬ В ТОРОНТІ

Саме в час презентації 1-го тому Англомовної Енциклопедії Українознавства (АЕУ-2), 25—28 жовтня, минулого року, відбулася виставка картин (акварель) мігр. Ярослави Кіналь з Бронквіль, біля Нью-Йорку.

Виставку мав відкрити проф. В. Кубійович, однак він у той час брав участь у редакційній конвенції другого тому АЕУ-2. Його заступив представник НТШ-Сарсель, Франція, д-р Атанас Фіголь.

А в с т р а л і я :

мгр. НІМЦІВ МИХАЙЛО
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Німців Михайло, педагог, гром. діяч, народився 31 серпня 1901 в Яслі, Західна Україна, в родині гімн. професора Івана Й Олени з дому Смржа. 17-літнім юнаком вступив до УГА й з нею перейшовувесь визвольний шлях включно з тифом у «Чотирикутнику смерти». Іспит зріlosti зложив у гімназії в Перемишлі. Студії історії та психолоїї в Кракові і Грацу закінчив магістерським дипломом на Львівському ун-ті. 1930 одружується з Дарією Боднар. Учителював у Чесанові, а від 1932—39 дир. «Рідної Школи» в Тернополі; 1942—44 шкільний інспектор тернопільської округи. 1949 емігрує до Австралії, де повністю включається в громадське й культурне життя, зокрема дальше присвячує свої сили українському шкільництву. 1967 переноситься як емерит до Сіднею. Помер 8 лютого 1975 та похований на укр. кат. цвинтарі в Руквуд-Сідней.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили в пам'ять чоловіка і батька: дружина Дарія і син мгр. Юрій Німців.

Виставка відбулася в Канадсько-українській галерії фундації подружжя Я і М. Шафранюків, з дуже великим успіхом. Продано більше половини картин, а весь дохід в сумі дол. 3.444 власники подарували на фонд Енциклопедії Українознавства. Вони також заплатили за обрамування картин дол. 2.610. Розпродаж решти картин дасть теж поважний прибуток, так що загальна сума пожертви повинна бути приблизно 7—9 тис. доларів.

Великий цей дар є переконливим прикладом справжнього зrozуміння потреби творити в діаспорі науково-культурні цінності, конечні для існування нації, заборонені і переслідувані в окупованій Україні.

Хоч вже 10 тис. осіб жертвували на фонд Енциклопедії Українознавства, однак це перший випадок великого дару мистецької творчості, що заслуговує на особливе відзначення, признання і найціннішу подяку мгр. Ярославі і д-рові Василеві Кіналям, яку на цьому місці з вдячністю висловлюємо.

Управа Центр. Патронату НТШ-Сарсель в Торонто
(«НАША МЕТА», Торонто, 20 лютого 1985)

д-р ГАМУЛА СТЕПАН
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Гамула Степан, лікар, народився 6 січня 1915 в Городенці, Івано-Франківської обл., Зах. Україна. Матуру здав 1935 в Коломиї. Студіював філософію (два роки), а потім медицину, в Познані, до 1939. Студії перервала війна. Переслідуваний німцями втечею з Праги уникнув конц. табору. Продовжував медичні студії у Львові. Закінчив їх у Гісені, Німеччина, докторатом; до 1949 був асистентом на хірургічній клініці в Гісені. 1949 виїхав до Канади; здав вимагані іспити і 1953 отворив практику в Сарнії; провадив її до 1984, коли відійшов на відпочинок. У Сарнії досьогодні активний в українському церковно-громадському житті.

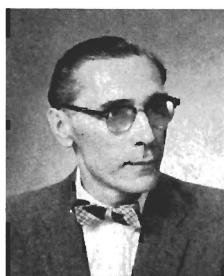
*

ГАМУЛА МИХАЙЛО
Фундатор ЕУ — дол. 500,—

Гамула Михайло, маляр, народився 1910 у Городенці, Зах. Україна. Після матури в українській гімназії «Рідної Школи» у Золочеві (1930) вступив на теологічний семінар у Станиславові, де брав рівночасно теж лекції малярства у проф. Сорохтея. 1942 вписався на студії малярства й скульптури у Львові, які продовжував після війни 1945 у Мюнхені, в Німеччині. Емігрував до Канади, де продовжував студії малярства в Актінолайті у Бенфі, Альберта. Постійно працює в ділянці малярства у Сарнії; індивідуальні (шорічні) виставки переважно в Торонті, Детройті і Сарнії.

ГЕНИК - БЕРЕЗОВСЬКИЙ РОМАН
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.145,—

Геник - Березовський Роман, народився 3 лютого 1909 в селі Люча біля Березова Нижнього, повіт Коломия, Галичина. Третій з чотирьох синів: старші брати — Ярослав (лікар в Гамільтоні, Канада) і Юліян (відомий рецитатор, покійний); молодший брат Константин (професор ун-ту в Празі). Активний у підпільних рядах УВО-ОУН, в'язень польських тюрем. 1936 закінчив Богословську Академію у Львові. Під час війни працівник Українського вид-ства у Krakowі Відні. В Канаді по кількох фізичних мозольних працах з 1957 у Кредитовій спілці при церкві Матері Божої св. Покрови в Торонті. Член: місцевого Пласт-приєднання (теж його голова), головної управи ОПЛДМ, гуцульського т-ва, парохіянин церкви св. Миколая і ін. Помер 30 жовтня 1984 і похований на цвинтарі Сенкчуері Парк в Торонті.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили: див. «Вісті із Сарселью» ч. 27, стор. 40—41.

*

ГАМУЛА ПЕТРО
Фундатор ЕУ — дол. 5.90,—

Гамула Петро, хемік, народився 2 вересня 1920 в Зах. Україні. Студіював у Берліні й Мюнхені. Учасник боротьби з окупантами. Тридцять літ працював харчевим хеміком в Німеччині, Австралії і Канаді. Активний член професійних, суспільних і церковних організацій.

Австралія:

інж. О Р И Ш К Е В И Ч ЯРОСЛАВ
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Оришкевич — Галицький Ярослав, Андрій, інженер, народився 1912 у священичій родині у Львові, де закінчив початкову та середню освіту, на Філії Академічної лімназії 1930. Студії на політехніці в Данцигу закінчив ступенем: «диплом-інженера». Деякий час працював на науково-дослідчій роботі при політехніці, але в наслідок війни мусів покинути Данциг й емігрував до Німеччини (Мюнхен), а відтак до Австралії. Поселився в Сіднеї і тут працював по професії 8 років при Уряді водопостачання, а відтак аж до відходу на пенсію в Департаменті публічних робіт; громадський діяч.

*

Австралія:

Б А Й Г Е Р И Ч ДМИТРО
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Байгерич Дмитро, годинникар-ювелір, народився 7 листопада 1919 в Богородчанах Старих, повіт Станиславів, Галичина, в родині робітника Петра і Анни з дому Фецеціц. По скінченні сьомирічної школи в Богородчанах мусів тяжко працювати, щоби допомогти матері-вдові виховати двох молодших братів. 14-літнім юнаком вступив до т-ва «Сокіл»; 1938 став за-присяженим членом ОУН. 1939 емігрував до Німеччини, згодом до Франції. 1950 виїздить з родиною (жінка і два сини) до Австралії і працює на залізничній дорозі. Згодом відкриває своє власне підприємство — ювелірня і направа годинників. На 64-му році життя — в наслідок невдалої операції — інвалід; тепер на пенсії — має свою гарну бібліотеку.

А н г л і я :

БІЛІЙ НЕСТОР

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.015,—

Білий Нестор, робітник, народився 29 травня 1912 в селі Купчинці-Драгоманівка, повіт Тернопіль, Галичина, в родині Андрія і Марії Білих. Його дідо Петро був засновником Драгоманівки (див. НТШ Український Архів т. 25, «Шляхами Золотого Поділля», стор. 375). Початкову школу закінчив у Ходачкові, а 1927 записався до промислової школи в Тернополі. Після її закінчення працював у цукроварні в Березовиці Великій. Цікавився громадською і суспільно-політичною працею як член Радикальної Партиї. Восени 1944 року закинули його 1945 до Англії. Щедрий жертвовальник на загальнонаціональні справи. Помер несподівано 25 лютого 1985.

*

КОХАНОВСЬКИЙ ІВАН

Фундатор ЕУ — дол. 500,—

Кохановський Іван, юрист, громадський і політичний діяч, родом з Таличини. Співосновник тайного освітнього учнівського гуртка «Згоди» в Академічній гімназії у Львові. За студентських часів діяльний в русі «Народовців». Начальник повітового суду в Краківці, повіт Яворів. Організатор Яворівщини і її посол до Галицького сейму 1913—18 від Української Національної Демократичної Партиї. Член Української Національної Ради — Західної Української Народної Республіки. Суддя-авдитор при УГА 1918—19.

Посмертну Фундацію ЕУ — зложив син інж. Зенон Кохановський.

д-р ПАНЧУК ЯРОСЛАВ і мігр. ЯРОСЛАВА
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Панчук Ярослав, лікар, народився 8 червня 1923 в Україні. Медичні студії закінчив в 1949 р. в Ерлянгені, Німеччина, які згодом нострифікували в Америці. Резиденцію відбув у Медичному Центрі Бельво при Нью-Йоркському університеті. Одержані звання дипломованого анестезіолога працює з 1957 р. в приватній практиці в Чікаго, Ілл. Член Укр. Лікар. Т-ва — Відділ Ілліной, та був, голова УКАО «Обнова». Мігр. Ярослава зі Слижів Панчук закінчила студії фармації на університеті Фридриха Александра в Ерлянгені, Німеччина. Одна з основниць пластового куреня УСП-ок «Лісові Мавки». Тепер активна в Марійській Дружині, в хорі «Славута» при катедрі св. Миколая, та у відділі ч. 22 Союзу Українок Америки. Член УЛТПА в секції фармацевтів. Мають дві доньки: Рута, зам. Ріпецька — піяністка, та Христина-Зоя — фармацевтка. Обі активні в Пласті.

... на початку була ідея-думка:

ФУНДАЦІЯ ПРИЯТЕЛІВ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ, Інк.
Фундація постала 29 червня 1985 і поставила собі завдання — створити

ВІЧНИЙ ФОНД ЕУ

Вона сама цього зробити не зможе, якщо не прийдуть їй з допомогою усі приятели й прихильники ЕУ в цілому світі, і то постійно, не «один раз». Акція вимагає кілька літ часу. Тому перетворюймо одноразові Громадські Комітети Акції-С 1985 на сталі

КЛЮБИ ПРИЯТЕЛІВ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ!

д-р ЦЕЛЕВИЧ БОГДАН
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.500,—

Целевич Богдан, д-р мед., народився 12 листопада 1922 р. у Львові. Батьки: Володимир і Стефанія з Роздольських. Закінчив Академічну гімназію у Львові, опісля студіював медицину на Карловому університеті в Празі та Фридриха-Александра університеті в Ерлянгені. Свій диплом нострифікував в Америці в 1951 р. Є капітаном Медичної Служби в американській армії, відбувши службу в 1953-1955 р. — Спеціялізація: дитячі недуги (1961 р.). Тепер працює як головний директор відділу дитячих недуг в Департаменті публічного здоров'я в Чікаго, Ілл. (від 1977 р.). Д-р Целевич є членом пласт. Куреня «Бурлаки», Карпатського Лешетарського Клубу та членом Укр. Лікар. Т-ва — Відділ Іллінойс. Діти: Діяна (1955 р.) та Адріян (1957 р.).

*

д-р БАБЧУК ЮРІЙ
Фундатор ЕУ — дол. 500,—

Бабчук Юрій, інж. електронік і лікар, народився 7 липня 1948 в Мюнхені, Німеччина; батько Василь родом з Косова, Галичина, — мати Анна з Полтавщини. 1949 разом з батьками емігрував до Чікаго; тут закінчив парафіяльну школу св. Миколая і був членом СУМ-у. 1961 ціла родина переїздить до Монтерей Инд. Там на Порду ун-ті здобуває диплом інженера. Після цього зачав медичні студії в Мексико, які закінчив 1979 дипломом лікаря. Тепер, після «інтернішп» принятий на хірургічний відділ.

д-р ТИМНЯК МИКОЛА
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Тимняк Микола, лікар-ветеринар, народився 15 травня 1910 в Глиннянах, повіт Львів. Закінчивши Акад. гімназію у Львові 1928 поступив на студії ветеринарної медицини, які закінчив 1933 дипломом д-ра вет. наук. Під час студій член студ. т-ва «Ватра» і хорів «Боян» і «Сурма». Професійну працю розпочав в «Сільському Господарі» і «Маслосоюзі», організуючи курси для членів по селах львівського і тернопільського воєводств. Опісля працював у державній службі в станиславівськім воєводстві і у Войнічі, коло Тарнова, воєв. краківське, де крім своєї праці викладав у Рільничій Школі. Змобілізований до польського війська, перебув в цілу воєнну кампанію. По війні відкрив власну вет. лікарню в Кракові, яку провадив п'ять років. По зонаціоналізовані приватних лікарень, працював в державних ветер. лікарнях по більших містах Польщі. Перебуваючи в Кракові, провадив хор при укр. кат. церкві, де парохом був тоді о. Микола Денько. В 1966 р. виємігрував з дружиною до ЗДА, де працював на державній праці в Рошельл, де і повдовів. Тепер перебуває в Савт Голлянд, біля Чікаго. Активний член Об'єднання Укр. Ветер. Лікарів.

- Sverstiuk Ievhen. *Clandestine Essays*. HURI, 1976. 100 p.
Canadian Ethnic Studies. *Ukrainians in the Canadian City*. CIUS, 1980. 138 p.
Petryshyn Roman W. *Changing Realities: Social Trends Among Ukrainian Canadians*. CIUS, 1983. 249 p.
Borys Jurij. *The Sovietization of Ukraine 1917—1923: The Communist Doctrine and Practice of Self-Determination*. CIUS, 1980. 488 p.
Rudnytsky Ivan L. *Rethinking Ukrainian History*. CIUS, 1981. 269 p.
Luckyj George S. N. Shevchenko and the Critics. CIUS, 1980. 520 p.
Ukrainian Demy: Editio Minor. CIUS, 1979. 219 p.
Войценко Ольга. *Літопис українського життя в Канаді. Том VI*. КІУС, 1982. 416 стор.
Dr. Y. Shumeld a. *Quo vadis Homine. Where Do You Go?* San Francisko, Cal. Don. Auteur.

мгр. ГОЛОД РОМАН
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—

Голод Роман, правник, підприємець, народився 31 січня 1914 в місті Стрий в Галичині, де й закінчив класичну гімназію 1934-го року. Студії на Львівському університеті завершив 1938 дипломом магістра права. Опісля студіювали мови: італійську, еспанську, французьку і англійську. В тому часі діяльний в «Рідній Школі» в Стрию. 1939 перенісся до Сянока, де працював у деревному промислі. У час війни жив у Братиславі (Словаччина), а в 1944 р. виїхав до Італії в м. Комо, де працював в торгівлі шовкової індустрії. Деякий час жив у Неаполі. 1949 переїхав до Аргентини (Буенос Айрес), де працював в книговеденні фільмової індустрії, студіюючи рівночасно інженерію на університеті там же. Зразу по приїзді включився в працю Централі «Просвіти», а в 1952 р. був її головою. В березні 1956 р. переїхав до Чікаго, де біля 25 років працює старшим інж. техніком у фірмі, що прослужує будову електрівень на ріках. У зв'язку з цією працею відвідав кілька держав Південної Америки.

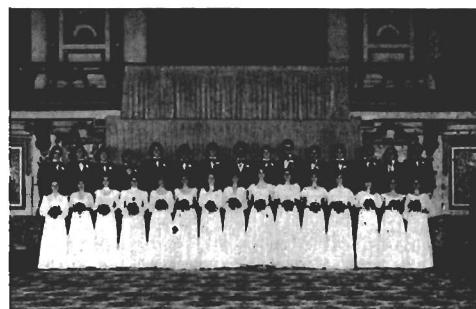
*

д-р ЯСТРЕМСЬКИЙ ВОЛОДИМИР і ЕВСТАХІЯ
Фундатор ЕУ — дол. 500,—

Ястремський Володимир, лікар ветеринар, народився 5 лютого 1914 в селі Ситіхів біля Львова. Середню освіту закінчив у Львові, де розпочав теж студії ветеринарії, які закінчив дипломом 1945 у Ляйпцигу; докторат здобув 1947 на університеті Гіссен у Німеччині. 1949 емігрував до ЗДА, осів у Чікаго й працював на федеральній роботі. Після нострифікації диплому 1960 відкрив власну клініку, маліх звірят, яку провадить досі. Одружений з Евстахією Паславською, мають дочку Марту і сина Ігоря.

УКРАЇНСЬКІ ДЕБЮТАНТКИ ЛІКАРСЬКИХ БАЛІВ У ЧІКАГО
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000.—

Традиційна презентація дебютанток в Чікаго 1980

Від ліва до права: Ірка Лисейко і Остап Мельник, Олександра Масник і Марко Джулінський, Олена Малецька і Богдан Зарицький, Доріана Галлярник і Роман Вітковський, Адріана Плав'юк і Богдан Харкевич, Софія Косячевич і Михайло Васік, Наталя Личик і Мирон Маркевич, Ляриса Баюк і Мирон Кузик, Роксана Цепинська і Віктор Личик, Катя Масник і Володимир Закопний, Христина Заплічна і Володимир Кухаришин, Реня Яворська і Івась Коцур, Христа Мельник і Юрій Сендунь, Христа Боднарук і Тарас Попович, Христа Піганюк і Богдан Дзюк.

Впродовж останніх 25 років українські професійні товариства (лікарі, інженери та ветеринарні лікарі) влаштовують у найкращих готелевих залах свої річні балі з презентацією дебютанток.

Звичайно голова батьківського комітету по черзі представляє присутнім на балі гостям молоденьких дебютанток, їхніх ескортів та батьків, підчеркуючи їхню активність в організованому українському житті, а це: в студіях українознавства, молодіжних організаціях, як теж в українських мистецьких і спортивних товариствах.

Під звуки добірної оркестри щасливі дебютантки зі своїми ескортами, як теж велике число української молоді, разом із батьками, а то й дідами, забавляються до пізної ночі.

Чистий прибуток із такого балю дебютанток звичайно є призначений на добродійні цілі (УМХС, НТИ, ЕУ та інші).

«Ми і Світ» — 8 випусків журн. за час липень—серпень 1980, березень—квітень 1981. Дар видавця і редактора М. Колянківського.

Дибко Ірина. По стежинах душі. Поезії. В-во В. Середяка. Буенос-Айрес, 1976.

Дибко Ірина. На крилах дум. Поезії. В-во В. Середяка. Буенос-Айрес, 1974. Дар авторки.

ПАТРОНАТ НТШ-Сарсель, Торонто

ЗАКЛИК

Кожен народ на нашій плянеті шанує і пам'ятає своїх діячів різних галузей державного чи народного життя, бо вони творять його історію.

І наш народ повинен зберігати пам'ять своїх визначних громадян. Але в нас в наслідок браку політичної незалежності ця справа дуже занедбана.

Натомість наші національні вороги від століть нищать наших діячів і фальшують нашу історію, а її світлі моменти собі привласнюють.

Ообов'язок отже зберегти пам'ять про наших провідних людей спадає на нас, що живемо у вільному світі.

До таких визначних людей нашої громади належать й Ваші Батьки. Тому Ви перші зобов'язані зберегти їх пам'ять для нашої історії.

Найкращим місцем збереження цієї пам'яตі є Енциклопедія України (ЕУ).

При кінці 10-го тому ЕУ (два зошити якого вже готові), буде список, де повинні бути й Ваші Батьки.

Тому заздалегідь уфундуйте їм там місце. Вплатіть на ту справу даток (не менше 1.000 доларів), подайте їхній життєпис, долучіть фотознімку.

Віримо, що подбаєте про те, що збережете пам'ять Батьків Своїх для нашої історії.

Чеки просимо виписувати на Patronat NTSH із життєписом і знімками слати на адресу скарбника:

Mrs. N. Zakydalska, 505 Annette St., Toronto, Ont. M6P 1S1, Canada.

Залишаємося з правдивою пошаною

За Управу Центрального Патронату НТШ-Сарсель у Торонті:

(—) Євген Ф. Борис
голова

(—) Наталія Закидальська
скарбник

*

ДОПОМОЖІМО СТВОРИТИ ВІЧНИЙ ФОНД ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Однак Енциклопедія Українознавства — це не справа кількох років, це вічна справа. «Вічна», бо вона буде завжди потрібна, як довго існуватиме українська нація. Потрібні будуть нові видання і доповнення, видання іншими світовими мовами або в іншій формі, наприклад: ЕУЗ-Енциклопедія української діаспори.

Все це наша справа у вільному світі, бо Батьківщина поневолена й чекає дії від нас. Треба використати наш досвід і вкладену енергію, щоб створити умови для «вічного життя» ЕУ.

Досі ми зібрали і зужили понад один мільйон доларів. Наукове Товариство ім. Шевченка в Європі плянує мільйоновий фонд Енциклопедії Українознавства, щоб нашим наслідникам лишити не лише заповіт продовжувати, але і якнайбільші засоби для його здійснення.

Конечно продовжувати збирне «добре діло» допомоги виданню нашої ЕУ.

«ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛИ»
на
ФОНД ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Найкращим ушануванням пам'яті наших дорогих покійників є «Посмертні Фундації ЕУ», названі їх іменами.

Тим способом не тільки увіковічнена їх пам'ять, але також виконане бажання наших братів в Україні, які домагаються від нас допомоги вільному чужомовному світові зрозумілі, за яку правду вони боряться.

Самотужки ми своєї держави не здобудемо, мусимо мати приятелів, а найкращим засобом для того є «сто книг про Україну в одній книзі», як настав Енциклопедію Українознавства один визначний англомовний рецензент.

ШЛЯХЕТНИЙ ПОЧИН творення посмертних фундацій ЕУ українська громада вже зробила, і тільки треба бажати, щоб цю гарну, культурну і довготривалу форму пошани для наших заслужених покійників під гаслом

«ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могили дорогих покійників жертвуймо НА ФОНД ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА НТШ» наше суспільство далі культивувало і продовжувало.

При кінці 4-го і 6-го томів ЕУ-2 є довгі списки всіх жертводавців, без допомоги яких не було б можливим здійснити видання ЕУ. Вони будуть доповнені і повторені при кінці 10-го тому ЕУ-2, для збереження доброї пам'яті назавжди.

Енциклопедія Українознавства — це не тільки конечне джерело знання про Україну, але також реєстр справжніх патріотів, які надбання свого життя жертвували для ширення нашої правди у вільному світі і добування приятелів для нашої визвольної боротьби.

*

ПОДЯКА І ЗАКЛИК
до всіх
ПРИХИЛЬНИКІВ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ

Вельмишановні Пані й Панове, Дорогі Приятелі!

Організатори Акції - С 1985 висловлюють сердечну подяку всім Громадським Комітетам і всім індивідуальним жертводавцям, фундаторам і меценатам ЕУ, які в минулому році брали участь в мобілізації

ВІЧНОГО ФОНДУ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ.

Як Вам відомо з преси акція пройшла успішно й сьогодні приблизний результат можемо оцінити: деклараціями ми перейшли 700.000,— дол. — в тому готівкою вплачено близько 700.000.— дол. Точні висліди акції будуть подані загально в пресі, а детально — зі списками жертводавців у кожній місцевості — у найближчих числах нашого бюллетеня «Вісті із Сарселью» (чч. 29 і — евент. — 30).

Повищі результати означають, що ми досягли тільки частину задуманого й треба нам конечно продовжувати нашу акцію, щоби забезпечити мінімум фондів для існування Сарセルю як центру континуації праць пов'язаних з великою ідеєю ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ в усіх її формах.

Уже під час зустрічей в минулому році ми дуже просили не зупинятися при досягненному результаті, тільки дальше продовжувати мобілізацію фондів аж до осягнення цілі. Ми просили засновувати місцеві КЛЮБИ ПРИХИЛЬНИКІВ ЕУ, які дальше пляново діяли би. Такі клуби в багатьох місцевостях дійсно постали. Сьогодні це тільки ще додаткове наше прохання-пригадка, щоби раз вложену енергію для поборення природного «опору безвладності» використати як суспільну силу!

Найкращим приміром такого використання розбудженої суспільної енергії може бути Торонто, яке діє до сьогодні й з початкових 70.000 перейшло вже 130.000,— дол. Дуже спонтанно на терені ЗДА започаткувалася свого рода «шляхетний змаг за першенство» Філядельфія в суперництві з обома початковими «першунами», які дали дуже добрий «старт», з Нью-Йорком і Чікагом. На терені Канади треба ще відмітити мале чисельно скupчення українців у Тандербей, яке до сьогодні зібрало 23.500,— дол. Все ж таки першуном — як дотепер — треба назвати Австралію, яка при максимально 35.000 громадян українського походження на цілому континенті перейшла 100.000,— дол., тобто: 10% за плянованої суми!

Вияви симпатії, популярності й жертвотності для ідеї ЕУ серед найширших кіл української діаспори зобов'язують нас використати вложену Вами енергію до максимуму й доловити всіх можливих сил і стань, щоби ідея ВІЧНОГО ФОНДУ ЕУ стала як найскоріше дійсністю.

Не смімо зупинитися в половині дороги!!!

Відповідне розглядування Акції - С - 1986 / 87 одержите в наших обіжниках Патронату НТШ-Сарセルю з Торонта; вони будуть теж публіковані в українській поточній пресі.

Вам усім, ПРИЯТЕЛІ, наше щире спасибі!

Париж, Торонто, Нью Джерсі, в квітні 1986.

За Президію НТШ в Європі: (—) А. Фіголь

За Патронат НТШ-Сарセルю: (—) Є. Борис

За Фундацію Приятелів ЕУ: (—) В. Баранецький

Від Редакції:

Помимо збільшеного об'єму цього числа «ВіС» до 80-ти сторінок, ми не могли вмістити всього присланого нам і частинно вже готового до друку матеріалу від наших фундаторів, меценатів і прихильників.

Просимо вирозуміння й терпеливості! Усі матеріали просимо надсилати нам дальше, бо закінчення 10-го тому ЕУ/2 зближається! То ж невідкладно присилайте Ваші життєписи й фото-знімки.

WE NEED YOUR SUPPORT!

Entsyklopediaia Ukrainoznavstva is the greatest cultural achievement of the Ukrainian diaspora after the Second World War. This monumental work has been appearing since 1948. The results of almost 40 years of dedicated work are the following:

- a) three volumes of the first, thematic edition in Ukrainian (EU-1, 1230 pp)
- b) two volumes of an English translation of EU-1 entitled **Ukraine, A Concise Encyclopedia** (AEU-1, 2580 pp)
- c) nine volumes of the second, alphabetic part (EU-2) in Ukrainian (from A to Kh, 3600 pp) with one more volume to be published
- d) one volume of the English version of EU-2 entitled **Encyclopedia of Ukraine**, (AEU-2), published by the University of Toronto Press in 1984, with three more volumes to follow.

ALTOGETHER 15 volumes have been published and 4 are being prepared for publication (each volume of the **Encyclopedia of Ukraine** corresponds to about three volumes of the Ukrainian alphabetic encyclopedia). To complete the project we need 10 more years!

ENTSYKLOPEDIA UKRAINOZNAVSTVA is a lasting cause!

It is lasting in the sense that as long as there is a Ukrainian nation there will be a need for this reference work. New versions of it will be necessary: updated and supplemented editions, translations into other major languages, new specialized reference works such as an Encyclopedia of the/or Ukrainian diaspora. This appeal is directed to Ukrainians in the Free World, for our Homeland is enslaved and expects action from us.

The nature of the task demands that we convert our experience and energy into capital; that we create the conditions under which the life of our child — **Entsyklopediaia Ukrainoznavstva** — will continue.

Until now we have collected and used up over one million dollars. The Presidium of the Shevchenko Scientific Society (NTSh) in Europe is launching a drive to set up a million-dollar Entsyklopedia Ukrainoznavstva Fund. We must pass on to our successors not only the instruction to carry on the task, but also the most ample means possible for carrying it out.

**WE MUST CONTINUE OUR COLLECTIVE "GOOD DEED"
OF SUPPORTING THE PUBLICATION OF EU!**

Société Scientifique Ševčenko
29 rue des Bauves, 95200 Sarcelles (Val d'Oise)
France, (tel. 990 05 82)

Ševčenko Gesellschaft der Wissenschaften
Pienzenauerstrasse 15, 8000 München 80, W. Germany
(Tel. 98 03 72)

„Logos“ GmbH, Buchdruckerei u. Verlag, Bothmerstr. 14, 8000 München 19